

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ-ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

Ἀρχισυντάκτης : Ἀριστέδης Κ. Οἰκονόμος

ΤΟΜΟΣ 9^{ος} — ΕΤΟΣ 9^{ον}

1881 — 1882

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ, ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 12.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ-ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΑΦΘΟΝΙΑ.

Ἐὰν ἐρωτήσητε τοὺς παραγωγούς, ἡ ἀφθονία ἐν τῇ παραγωγῇ ἄγει εἰς βιομηχανικὴν καταστροφὴν. Ἀπολλύμεθα, κραυγάζουσιν, ἐκ τῆς πληθώρας τῶν προϊόντων. Καὶ τοιοῦτοτρόπως κινεῖται τὸ πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὸν συναγωνισμὸν πολέμιον πνεῦμα ἵνα, διασκοτίζον τὰ διπλώματα τῆς ἀφθονίας, παραστήσῃ χρησιμότερα τὰ τῆς ἐνδείας! Ὅποια ἀντίφασις μεταξὺ τῆς λογικῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς λογικῆς τῶν παραγωγῶν!

Ὅταν ὁ ἐπικριτὴς τῶν μηχανῶν κατηγορῇ τὰ θαύματα τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας, διότι ἐκτείνουσιν ἀπεριορίστως τὴν παραγωγικὴν τῶν δυνάμιν, τί φοβεῖται; τὴν ἀφθονίαν. Ὅταν ὁ προστατευτικὸς στενάζῃ διὰ τὴν καὶ πρὸς ἄλλα, παρὰ τὸ ἑαυτοῦ, κλίματα παραγωγικὴν ἐλευθεριότητα τῆς φύσεως, τί φοβεῖται; τὴν ἀφθονίαν. Ὅταν ὁ ὀπαδὸς τοῦ μονοπωλείου ὀχυροῦται ὀπισθεν τῆς πολιτικῆς τῶν ἔθνων ἐκμεταλλεύσεως, τί φοβεῖται; τὴν ἀφθονίαν. Ἐκαστος θέλει τὰ προϊόντα του σπανιώτερα, ἵνα ἐπιτυγχάνῃ ἀνωτέρας τιμᾶς. Μόνον ὅταν ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ παραγωγοῦ ἐπιθεωρήσῃ ἑαυτὸν ὡς καταναλωτὴν, τότε ἀρχίζει νὰ ἐνδοιάζῃ περὶ τῆς καθολικῆς ἀληθείας τοῦ συμφέροντος, τὸ ὁποῖον κινεῖ τὰς κατὰ τῆς οἰκονομικῆς ἀφθονίας ἰδέας του.

Πρέπει νὰ ἀφαιρέσῃ τις ἐκ τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος τὴν φωνὴν τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος, ἵνα κρίνῃ περὶ τῆς γε-

νικήσῃ διὰ τὴν κοινωνίαν ἀληθείας. Ἡ ἀρχὴ ὅτι τὸ ἔχειν τὰ ὠφέλιμα εἶναι προτιμώτερον τοῦ στερεῖσθαι αὐτὰ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀποδείξεως. Ἐάν, λέγει ὁ Bastiat, ἡ ἀφθονία εἶναι μάλιστα, προκειμένου περὶ ἀντικειμένων καταστρεπτικῶν, περὶ ἐλαττωμάτων, μiasμάτων, ζώων κακοποιῶν, δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀληθές ὅτι ἀποτελεῖ εὐεργέτημα προκειμένου περὶ ἀντικειμένων ἐπαρκούντων εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ἀνάγκας, περὶ ἀντικειμένων τὰ ὅποια ὁ ἄνθρωπος ἐπιζητεῖ διὰ τοῦ ἰδρώτος του, ἀγοράζει διὰ τῆς ἐργασίας του, ὡς αἱ τροφαί, τὰ ἐνδύματα, τὰ οἰκήματα, τὰ ἔργα τῆς τέχνης, τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας, τῆς ἐκπαιδείσεως κλπ. Ἐάν θέλη τις νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ πολιτισμοῦ δύο λαῶν ἢ δύο αἰώνων, θὰ λάβῃ ὑπὸ φῦν τὰ ἐν αὐτοῖς πλείονα μέσα ὑπάρξεως, πλείονα προϊόντα τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας, τῆς τέχνης, τὸν ἀριθμὸν τῶν ὁδῶν, τῶν διωρύγων, τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν μουσείων, δηλαδή τὴν ἀφθονίαν.

Ἡ ἀφθονία ἔχει τοῦτο πρὸ πάντων τὸ διακριτικὸν ὅτι ὁδηγεῖ πρὸς ἕλκας τὰς ὑπάρξεις τὰ μέσα τῆς ζωῆς. Μεγάλῃ ἀφθονίᾳ καὶ κακῇ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διανομῇ τῶν ἐφοδίων αὐτῆς εἶναι δύο ὅροι, οἵτινες ἀναιροῦσιν ἑαυτούς. Ἡ μεγάλη ἀφθονία ὁμοιάζει τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἡ καρδιά ἀποστέλλει καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα ἄγγεῖα τοῦ σώματος. Καὶ ἔταν τὰ μέσα τῆς ὑπάρξεως εἰσέρχωνται ἀνέτως ἀπανταχοῦ, σημεῖον ὅτι ἡ ἀφθονία ἐπισκιάζει καὶ τὰ μέγαρα τῶν πλουσίων καὶ τὴν καλύβην τοῦ πτωχοῦ. Πόσον ἐπαγωγὸς εἶναι ἡ ἀφθονία τοῦ ἀέρος, ὅστις μείσχωρεῖ εἰς ὅλους τοὺς πνεύμονας κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνάγκης αὐτῶν! Ἄλλ' ἔάν τοιοῦτον ἰδανικὸν εἶναι ἀνώτερον αὐτῆς πραγματικότητος, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ φθάσῃ ἡ οἰκονομικὴ ἀφθονία, τὸ μὲν στάδιον εἶναι μακρόν, αἱ δὲ θέσεις πολλαί καὶ ποικίλαι. Ἄρκει νὰ συγκρίνῃ τις τοὺς διαφόρους σταθμοὺς τῆς ἀνθρωπότητος, ἵνα εὕρῃ τὰς δοκιμωτέρας ἐλπίδας.

Κατὰ τοῦτο ἡ φωνὴ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπήρξε πάντοτε ἡ αὐτή. Ἐνώπιον τῆς ἀφθονίας ἀγάλλεται, ἐνώπιον τῆς ἐνδείας

στεναγμοὺς ἐκπέμπει βαρεῖς. Ἡ καλλιέργειά τῆς ἀνωτέρας σφαίρας τῶν ἀνθρωπίνων στοχασμῶν συνδέεται ἐπὶ τοσοῦτον μετὰ τῆς ἀφθονίας, ὅσον δεικνύει ἡ ἐπὶ τῶν μεγάλων κοινωνικῶν ἀναπτύξεων κυματίζουσα σημαία. Κατὰ πρῶτον μὸλις ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι, εἰς τὰς ὑλικότερας χρεῖας τῶν ἐπαρκούντες ἀκαλούθως ἀποτείνονται εἰς λεπτοτέρας ἀνάγκας ἐπὶ τέλους ἀτενίζουσιν εἰς ὑψηλοτέρους ὀρίζοντας. Ἡ ἀφθονία τῶν ἐφοδίων τῆς ζωῆς δίδει τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον εἰς τὰς ἰδιοφυίας τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἀναβιβασθῶσιν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν κλίμακα τῆς καθολικῆς προόδου. Ὅταν περὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ὁ ὅλος ἀγὼν τῆς ζωῆς, ποίαν ἀκμὴν περιμένετε κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐπιγελοὺς σκοποὺς τῆς;

Καὶ ὅμως ἡ ἀρχὴ τῆς οἰκονομικῆς ἀφθονίας, ἣτις δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς μαθηματικὸν ἐν τῇ κοινωνικῇ ζωῇ ἀξίωμα, κατὰ διαφόρους τρόπους ἐν τῇ πρακτικῇ τῶν ἐθνῶν καταπολεμεῖται. Ὅλον τὸ σύστημα τῆς φανερᾶς ἢ ὑποκρύφου προστασίας, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζουσι μὲν ἐφημερίδες καὶ λόγοι, καθιεροῦσι δὲ νόμοι καὶ μέτρα κυβερνητικά, δὲν εἶναι παρά ὑπεράσπισις τῆς περὶ ἐνδείας θεωρίας. Πρέπει νὰ παραγάγῃ τις πλείονας ἀξίας, ἰδοὺ ὁ σκοπός. Διὰ νὰ παραγάγῃ ὅμως τοιαύτας, πρέπει οἱ ἀγορασταὶ νὰ ἔχωσι πλείονα τούτων ἀνάγκην. Ἀποδιώξατε τοὺς συναγωνιστάς, ἰδοὺ τὸ Α καὶ Ω τῶν πρακτικῶν τῆς κοινωνικῆς ἐνδείας ὀπαδῶν. Πρὸς τί ἡ παραγωγή πολλῶν ἐφοδίων, ὅταν ὁ σκοπὸς εἶναι ἐκ τῆς παραγωγῆς ὀλίγων νὰ ὑπερτιμηθῇ ἡ ἀξία αὐτῶν; Μὴ νομισωμέν ἐν τούτοις, ὅτι διδάσκεται ἡ θεωρία τῆς ἐνδείας καθ' ἑλλην τὴν αὐστηρότητα αὐτῆς. Ἐάν ἡ ἐνδεῖα τῶν ταυτοειδῶν προϊόντων εἶναι τὸ ἄκρον ἄωτον, ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀφθονία τῶν λοιπῶν προϊόντων, πρὸς τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἀνταλλαχθῶσι τὰ προνομιοῦχα, εἶναι ἀναπόφευκτος. Τοιουτοτρόπως ἡ θεωρία τῆς ἐνδείας περικλείει ἐν ἑαυτῇ τὸν παραλογισμόν. θέλει τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου διὰ μόνους τοὺς ὀπαδοὺς τῆς!

Μεταφέρετε αὐτοὺς εἰς χρόνους ἀμαθείας, βαρβαρότητος καὶ ἀχαλινώτου πλεονεξίας. Ἐκαστος, λέγει ὁ Bastiat, ὁ ἀ-

ποτείνεται πρὸς τὸν νομοθέτην καὶ διὰ τούτου εἰς τὴν δημοσίαν δύναμιν, ζητῶν τεχνικὴν διὰ παντός μέσου δημιουργίαν τῆς σπανιότητος τοῦ πράγματος τὸ ὁποῖον παράγει. Ὁ γεωργὸς ζητεῖ τὴν σπανιότητα τοῦ σίτου, ὁ κτηνοτρόφος τὴν σπανιότητα τῶν κτηνῶν, ὁ σιδηροπαραγωγὸς τὴν σπανιότητα τοῦ σιδήρου, ὁ ζαχαροκατασκευαστὴς τὴν σπανιότητα τῆς ζακχάρεως, ὁ ὑφαντὴς τὴν σπανιότητα τῶν ὑφασμάτων κλπ. Ἐκάστος ἐπικαλεῖται τὰς αὐτὰς δικαιολογίας, ἐκ τῶν ὁποίων κατασκευάζεται ἡ θεωρία τῆς ἐνδείας, ἡ δὲ δημοσία ἰσχυρὰ μεταχειρίζεται τὸν σίδηρον καὶ τὸ πῦρ εἰς ὄριμβον τῆς θεωρίας ταύτης.

Ἄρκεϊ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ θεωρία αὕτη πρὸς μέγαν κύκλον βιομηχανιῶν, ἵνα ὑποκύψῃ εἰς τὸ βάρος τῆς ἑαυτῆς ἀμαρτίας. Διότι ἐπιζητούσα τὴν σπανιότητα εἰς τὴν παραγωγὴν, θὰ ἐλαττώσῃ τὸ ἐν τῇ ἀφθονίᾳ ὑπάρχον ἕτερον στοιχεῖον, τοῦ προβιβασμοῦ τῆς ἀξίας, τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκει. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ γύρω αὐτῆς ἀφθονία ἀνταλλαγμάτων, ἵνα ἀπολαύσῃ ἡ σπανιότης πλείονας καρπούς. Τοιούτοτρόπως δὲν ὑπάρχει μεγαλειτέρα τιμωρία διὰ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς θεωρίας τῆς ἐνδείας εἰμὴ ἡ ἐπέκτασις τοῦ δόγματός των καὶ πρὸς τὰς ἀλλοτρίας αὐτοῖς βιομηχανίας. Ἀλλὰ τοιαύτη κατάστασις ἀδύνατον νὰ ὑποληφθῇ ὡς κοινωνικὴν. Ὑποθέτει καταπιεζομένους λαοὺς καὶ ἐν ἀθλιότητι τὸν βίον κακῶς διάγοντας. Ὁ πάλαι δὲ τοιοῦτο κοινωνικὸν ἔγκλημα ἔλαθε παροδικῶς ὑπόστασιν ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν ἀνθρωπίνων τυχῶν, ὁ ἐπελθὼν ἀγνισμὸς ἐδικαιολόγησεν καὶ τὰς μυρίας συμφορὰς καὶ τὰ διδακτικὰ παθήματα.

Πόσον διαφέρει ἡ δικαιοσύνη τῆς βιομηχανικῆς ἐλευθερίας! Ἐχει θελκτικωτέραν τὴν ὄψιν. Ἀνοίγει τὰς πύλας τῆς οἰκονομικῆς ἀφθονίας καὶ δίδει ἐκάστῳ τὸ ἴδιον, κατὰ τὸ μέτρον τῶν ἰδίων ἀγώνων καὶ τὴν εὐλάβειαν τῶν ἰδίων σκοπῶν.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΝ.

Αἱ στρατιωτικαὶ τῶν ἐθνῶν δαπάναι ἀποτελοῦσι τὸ σημαντικώτερον ἀναλόγως μέρος τῶν δημοσίων βαρῶν. Ἐπομένως ἡ ὑπαγωγή αὐτῶν εἰς τοὺς αὐστηροὺς κανόνας τοῦ γενικοῦ τῆς ἐπικρατείας λογιστικοῦ εἶναι κυριωτάτης προνοίας ἔργον, τόσον διὰ τὸ μέγεθος τῶν διαχειριζομένων ἐν τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ κεφαλαίων, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀναγκαίαν ἐν τῷ ἐθνικῷ βαλαντίῳ τάξιν.

Ὁ λογιστικὸς νόμος τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1852 ἀτελῶς ἀνεκλήρωτος ἐξέτεινε μέχρι τοῦδε τὰς ἐγγυήσεις του εἰς τὴν στρατιωτικὴν διαχείρησιν. Καὶ ἐξεδόθη μὲν τῷ 1877 ὁ ΧΓ' νόμος εἰς πλήρη, λέγει αὐτός, ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τοῦ στρατοῦ, ἐδέησεν ὅμως κατόπιν νὰ ἐκδοθῇ ἕτερος νόμος ὁ ΩΚΒ' τῆς 18 Ἀπριλίου 1880, ὅστις ἐκανόνισε τὸ θέμα (ἐπὶ ὑποχρεωτικῇ ἀπὸ τῆς 1 Ὀκτωβρίου 1880 ἐφαρμογῇ, λέγει τὸ τελευταῖον ἀρθρὸν αὐτοῦ) ὡς ἑξῆς:

Ἡ ἐκκαθάρισις καὶ ἐντολὴ πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἀνατίθεται εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ ὀριζόμενα στρατιωτικὰ ἐπιμελητήρια. Ἡ δικαιοδοσία ἐκάστου ἐπιμελητηρίου καθορίζεται διὰ Διατάγματος.

Ἡ δικαιοδοσία τῶν στρατιωτικῶν ἐπιμελητηρίων εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπ' ἀλλήλων. Οἱ προϊστάμενοι αὐτῶν δύνανται κατὰ πάσαν στιγμὴν αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐνεργῶσιν αὐτοπροσώπως ἐπιθεωρήσεις πρὸς βεβαίωσιν τῆς τε παρουσίας τῆς κατάπληκτικῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν δυνάμει καὶ τῆς καταστάσεως καὶ διαχειρίσεως ἐν γένει τοῦ ὕλικου καὶ τῶν προμηθειῶν τῶν τε σωμάτων καὶ καταστημάτων, καὶ ἐν γένει ἐπὶ παντός ἀντικειμένου ἀναγομένου εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ

στρατού. Αί επιθεωρήσεις αὐταὶ ὑποχρεωτικῶς ἐπιβάλλονται δις τοῦ ἔτους.

Αἱ μὲν μέχρι τοῦδε παρὰ τοῖς σώμασι καὶ καταστήμασι τοῦ στρατοῦ ταμιακαὶ Ἐπιτροπαὶ καταργοῦνται, τὰ δὲ οικονομικὰ συμβούλια διατηροῦνται καὶ τὰ μέλη τούτων εὐθύνονται ἀλληλεγγύως διὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ ὑλικοῦ. Ἡ διαχείρισις τοῦ χρηματικοῦ ἀνατίθεται εἰς ἓνα ἀξιωματικὸν τῆς οἰκονομίας, ἐνεργοῦντα αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ διοικητοῦ τοῦ σώματος ἢ καταστήματος καὶ θεωρούμενον ἀτομικῶς ὑπόλογον καὶ ὑπεύθυνον εἰς τὸ Δημόσιον, ἐφαρμοζομένων κατ' αὐτοῦ τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 199 καὶ ἐπομ. τοῦ νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ. Αἱ κατὰ τῶν ὑπολόγων ἐπιχειρήσεως, ὑλικοῦ κτλ. ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκτελοῦνται διοικητικῶς· τῶν ἀποφάσεων τούτων ἐπιτρέπεται ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, χωρὶς νὰ ἀναστέλλωνται τὰ κατὰ τῶν ὑπολόγων συντηρητικὰ μέτρα.

Κατὰ μὲν τὸ ἀρθρον 45 τοῦ Νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ ἐδίδετο ἐφάπαξ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν προκαταβολὴ 500,000 δραχ. διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατιωτικοῦ ταμείου, κατὰ τὸ ἀρθρον 4 τοῦ ἀνά χειρας νόμου ἢ προκαταβολὴ εἰς τὸ στρατιωτικὸν προσδιορίζεται ὡς ἑξῆς: α) εἰς τὸ δωδεκατημέριον τῆς ἐτησίας δαπάνης τοῦ μηνιαίου μισθοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, ἀνθυπασπιστῶν καὶ τῶν ὁμοισβάθμων αὐτῶν, τῶν ἰδιωτῶν ὑπαλλήλων, τῶν ὑπαξιωματικῶν, μουσικῶν καὶ στρατιωτῶν τῶν ταγμάτων τῶν εὐζώνων καὶ τῆς χωροφυλακῆς, καὶ τοῦ ἡμερησίου μισθοῦ τῶν ὑπαξιωματικῶν, μουσικῶν καὶ στρατιωτῶν τῶν λοιπῶν σωμάτων· β) εἰς τὸ δωδεκατημέριον τῆς ἐτησίας δαπάνης τῆς ἀναλογούσης διὰ τὰς εἰς χρήματα καταβαλλομένας μερίδας ἰπποφορβῆς γ) εἰς τὸ δωδεκατημέριον τῆς ἐτησίας δαπάνης διὰ τοὺς λαμβάνοντας μερίδας ἄρτου εἰς χρήματα, δ) εἰς τὸ δωδεκατημέριον τῆς ἐτησίας δαπάνης δι' ἐπιμισθία ἐργασίας τεχνιτῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν ε) εἰς τὸ δωδεκατημέριον

τῆς ἐτησίας δαπάνης διὰ τὴν συντήρησιν ὑποδίκων καὶ καταδίκων στρατιωτῶν, καὶ ε) εἰς τὸ πεμτημέριον τῆς κατὰ τὸν προϋπολογισμόν ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὰς ὁδοιπορίας καὶ μετακομίσεις τῶν νεοσυλλέκτων καὶ τοῦ στρατοῦ.

Ἡ προκαταβολὴ αὕτη χορηγεῖται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν δι' ἐνταλμάτων αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκάημέρου ἐκάστου ἔτους, διανέμεται παρ' αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν σωμάτων καὶ καταστημάτων, καὶ δικαιολογεῖται τὸ βραδύτερον ἐντὸς τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους, δυναμένη νὰ αὐξήσῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους, ἐάν, διαρκοῦντος αὐτοῦ, αὐξηθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἐν ἰσχύϊ νόμων ἢ ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ προβλεπομένη δύναμις τοῦ στρατοῦ κατὰ ποσὸν ἀνάλογον πρὸς τὴν αὐξήσιν ταύτην. Πᾶσα ἄλλη χρῆσις τῶν ἀνωτέρω προκαταβολῶν, παρὰ τὸν σκοπὸν δι' ὃν αὐταὶ χορηγοῦνται, ἀπαγορεύεται. Οἱ ἐνεργήσαντες τὴν πληρωμὴν στρατιωτικοῦ ὑπόλογου εὐθύνονται προσωπικῶς διὰ πᾶσαν παράβασιν τῆς διατάξεως ταύτης. Ὅταν ὁ στρατιωτικὸς ὑπόλογος ἀρνηθῇ πλαισίως φύσεως πληρωμὴν, ὀφείλει νὰ δικαιολογήσῃ ἐγγράφως τὴν ἀρνήσιν τούτου πρὸς τὸν διατάκτην. Ἐάν καὶ τούτου γενομένου, ὁ διατάκτης ἀπαίτησῃ ἐγγράφως καὶ ὑπὲρ εὐθύνην τοῦ πληρωμῆν, ὁ στρατιωτικὸς ὑπάλληλος πληρόνει μὲν χωρὶς περαιτέρω ἀνάβολῆς, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἐπισυνάψῃ εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς πληρωμῆς ἀντίγραφον τῆς πρὸς ἀρνήσιν αἰτιολογίας τοῦ καὶ τὸ πρῶτότυπον τῆς ἀπαίτησεως τοῦ διατάκτη.

Ἡ πληρωμὴ ἐξόδων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἐντέλλεται καὶ ἐνεργεῖται ἀπὸ τὰ δημόσια ταμεία κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ. Τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τῆς πληρωμῆς τοῦ μισθοῦ καὶ λοιπῶν χρηματικῶν ἀποδοχῶν τῶν ὀπλιτῶν ἐν γένει τοῦ στρατοῦ συνίστανται ἀπὸ τὰς μηνιαίας μισθοδοτικὰς καταστάσεις, φερύσας τὴν ἐξόφλησιν τῶν διοικητῶν τῶν λόγων ἢ τῶν μοιραρχιῶν, ἀνευ ἰδιαιτέρας ἀποδείξεως τῶν ὀπλιτῶν ἢ τελουῶν χαρτοσήμου. Ὅσακις πρόκειται περὶ προμηθειῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν

διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπιτρέπεται εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν νὰ λαμβάνη πρὸς ἀπαιτούμενα πρὸς πληρωμὴν τοῦ συμπεφωνημένου τμήματος κεφάλαια διὰ χρηματικῶν ἐγταλμάτων, ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ, καὶ ἐπὶ τῇ εὐθύνη τῆς δικαιολογήσεως αὐτῶν ἐν πρὸς τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς πληρωμῆς εἰς τοὺς ἐργολάβους ἢ προμηθευτάς, διατεθειμένα κατὰ τοὺς ὅρους τῶν συμβολαίων. Οὕτως ἐρρυθμίσθησαν τὰ κατὰ τὴν στρατιωτικὴν διαχείρισιν, ἀφεθέντος τοῦ εἰδικωτέρου κανονισμοῦ αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐκπεθεισῶν βάσεων εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, καὶ ἀναγραφέντος ὅτι ἅπασαι αἱ διατάξεις τοῦ νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ, αἱ σχετικαὶ πρὸς τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας, ἐφαρμόζονται καὶ πρὸς τὰ στρατιωτικὰ ἐπιμελητήρια.

ΔΗΜΟΤΙΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ.

Ἐχομεν ὑπὲρ ὅψιν τὰς ἐν τῇ τελευταίᾳ τετραετίᾳ εἰσπράξεις τοῦ δήμου Πατρέων. Ἀπὸ 402,007 δρ. τῷ 1877, ἀνέβησαν εἰς 444,909 τῷ 1878, εἰς 542,312 τῷ 1879, εἰς 589,841 τῷ 1880. (Ἡ τάσις εἰς πρόσοδον εἶναι ὑπόφανής. Τὸ ὅλον τῶν εἰσπραχθέντων (κατὰ τὴν ἐν λόγῳ τετραετίαν ἀνέρχεται εἰς δρ. 1,979,072 ἀπέναγτι 2,340,410 βεβαιωθέντων, ἐκ τοῦ ὁποίου συναγεται ὅτι ἀπὸ τῆς βεβαιώσεως μέχρι τῆς εἰσπράξεως καθυστέρησαν δρ. 361,339, δηλαδὴ τὸ ἄνιστον περιῶν (17 τοῖς %). Ὅθεν ὑπολείπεται περαιτέρω ἔτι ἐνέργεια εἰς σμίκρυνσιν τῆς χωριζούσης τὰ βεβαιούμενα ἀπὸ τὰ εἰσπρατιόμενα ποσὰ ἀποστάσεως.)

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς κατὰ μέρος εἰσπράξεις τοῦ δήμου Πατρέων, ἐὰν λάβωμεν ὑπὲρ ὅψιν τὰς ἐν ἔτει 1880 γενομένας, διαιροῦνται αὐταὶ εἰς πρὶς κατηγορίας, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει ὡς ἑξῆς.

Α' — Δημοτικὴ περιουσία α) ἐνοίκιον δημο-

τικῆς μισσημβρινῆς ἀγορᾶς δρ. 13,823, β) ἐνοίκιον τοῦ ἐν Μάρ-κάτῳ οἰκοπέδου 412, γ) μίσθωσις ποσίμου ὕδατος εἰς οἰκίαν 24,932, δ) μίσθωσις ὁμοίου εἰς ἐργαστάσια 4,200, ε) τόκος δαγελῶν τῶν μετοχῶν τοῦ δήμου ἢ ὑπερημερίας 62, ς) πταισματικά πρόστιμα 644.

Β) — Ἀμεισοὶ φόροι. Δασμὸς ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ὠνίων α) διὰ τοῦ τελωνείου, ἐπὶ 1 $\frac{1}{4}$ τοῖς % δρ. 86,131, β) διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ $\frac{1}{4}$ τοῖς % 17,268, γ) δι' ἐνοικιάσεως φόρου ἰχθύων 9,500, δ) δι' ἐνοικιάσεως ἀπὸ Ἀντίρριον εἰς Ρλον 1,312. Κατ' ἐπέκτασιν δασμὸς ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων α) διὰ τοῦ τελωνείου, ἐπὶ τοῦ 1 $\frac{1}{4}$ τοῖς % 205,213, β) διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ $\frac{1}{4}$ τοῖς % 39,711, γ) δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως ἐπισήμων ἐγγράφων 180. Μετρικὰ δικαιώματα α) διὰ τοῦ τελωνείου 25,654, β) δι' ἐνοικιάσεως 15,110, γ) ἐκ μακελλείων 14,860.

Γ' — Ἐμμεσοὶ φόροι. α) ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων δρ. 8,045, β) ἐπὶ τοῦ σταφιδοκάρπου (δρ. 4 ἐφ' ἐκάστης χιλιάδος λιτρῶν) 87,124, γ) ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ (δρ. 1 ἐφ' ἐκάστης χιλ. λιτρῶν) 21,304, δ) ἐπὶ τῶν ἀμπέλων 193, ε) ἐπὶ τοῦ ἐλαίου 7,270, ς) ἐπὶ τῶν ἀροτριῶν τῶν κτηνῶν 4,826, ζ) ἐπὶ τῶν ἐπιέκτιμήσει 131, η) ἐπὶ τοῦ γλέσκους νωπῶν σταφίδων 250, θ) ἐπὶ τῶν ζώων τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ δημοσίου φόρου 1,298.

Δ' — Διάφορα. α) καθυστέρησιν πιθανῶς εἰσπρακτέα δρ. 10,445, β) ἀπρόοπτα ἔσοδα 655.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ δήμου, τοὺς συνοδεύοντας τὴν δημοσιευθεῖσαν κατάστασιν αὐτῆς, βάσιμος ἐλπίς ὑφίστατο περὶ εἰσπράξεως ἐντός τῶν δύο πρώτων μηνῶν ἐ. ε. καὶ ἐτέρων 20,000 δραχμῶν ἀνηκούσων εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1880. Τοιοῦτο πρόπῳς αἱ εἰσπράξεις τοῦ ἔτους τούτου δύναται νὰ προβασθῶσιν ἀπὸ 589,841, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐσημειώθη, εἰς 609,841.

Ὅτι ἐκτεθέντες ἀριθμοὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὑριστικῶς κανονίζοντες τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τοῦ δήμου Πατρέων. Ἐχέει οὖτος ποιάυτας οἰκονομικῆς πολιτικῆς βάσεις, ὥστε δὲν

ἀπαιτεῖται εἰμὴ ἢ κατὰ σκοπὸν περαιτέρω ἐπιανάπτυξις τῶν στοιχείων αὐτῆς, ἕπως ἀποδειχθῇ ἡ μεγάλη οικονομικὴ δύναμις, ἣτις δύναται νὰ λειτουργήσῃ ἐν τῇ ὥραίᾳ καὶ πλήρει μέλλοντος πρωτευούσῃ τῶν Ἀχαιῶν.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Εἰς τρεῖς κατηγορίας δύνανται νὰ καταταχθῶσι τὰ δημόσια χρέη τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἐξωτερικά, ἐσωτερικά καὶ πρόσκαιρα. Ἐξ ἐπισήμου ἀνακοινώσεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Βουλὴν γνωρίζομεν, ὅτι τὸ σύνολον αὐτῶν κατὰ τὴν ἀρχικὴν ἀνυπόμολογήσιν των ἀνέβαινον εἰς δρ. 360,373,583, ὅτι ἐκικοῦ ποσοῦ τούτου ἐπληρώθησαν εἰς τοὺς δανειστάς τῆς ἐπικρατείας δρ. 43,097,011, καὶ ὅτι κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1880 ὀφείλοντο δρ. 317,276,572. Ἐὰν τὸ τρίτον σχεδὸν τοῦτο δισεκατομμυρίου διανείμωμεν μετὰξὺ τῶν 1,679,775 κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, πρέπει ἕκαστος αὐτῶν νὰ πληρώσῃ 189 δραχμάς, ἕπως ἐλευθερωθῇ ἡ ἐπικράτεια. Καὶ τὰυτὰ πρὸ ἀκόμη τῆς πραγματοποιήσεως τῶν νεωτέρων δανείων, τὰ ὅποια διὰ τὰς ἐνεστῶσας περιστάσεις ἐψηφίσθησαν ἢ οὐκ ἐψηφίσθησι. Ἰδού πῶς ἰδιαιτέρως εἶχον τῇ 31 Δεκεμβρίου 1880 τὰ κατὰ τὰς ἐκτεθείσας τρεῖς κατηγορίας δημόσια χρέη τῆς Ἑλλάδος :

Α'. — Ἐξωτερικὰ δάνεια. α') Τοῦ 1833 προ-καταβολαί τῶν τριῶν Δυνάμεων ἀρχικῶς 112,529,909 ἀποδοθέντα 19,072,450 ὀφειλόμενα 93,457,458 ἔτησίαι δόσεις τόκων καὶ χρεωλυσίου 1,008,000. β') Τοῦ 1865 χρέος πρὸς τοὺς κληρονόμους τοῦ πρώην βασιλέως Ὀθωνος ἀρχικῶς 4,500,000 ἀποδοθέντα 748,207 ὀφειλόμενα 3,751,792 ἔτησίαι δόσεις τόκων καὶ χρεωλυσίων 225,000. — Τὸ ὅλον τῶν δύο τούτων δημοσίων χρεῶν ἀρχικῶς 117,029,909 ἀποδοθέν 19,820,658 ὀφειλόμενον 97,209,250 διὰ

τὴν ὑπηρεσίαν τῶν τόκων καὶ χρεωλυσίων αὐτοῦ ἀπαιτούμενον ἐνιαυσίως 1,233,000.

Β'. — Ἐσωτερικὰ δάνεια. α') Τοῦ 1863 δάνειον τῶν 6 ἑκατομ. δραχμῶν ἀρχικῶς 6,000,000 ἀποδοθέντα 1,819,000 ὀφειλόμενα 4,180,900 ἔτησίαι δόσεις τόκων καὶ χρεωλυσίου 480,000 λήγει τῷ 1896. β') Τοῦ 1867 δάνειον τῶν 28 ἑκατομ. δραχμῶν ἀρχικῶς 28,000,000 ἀποδοθέντα 6,530,160 ὀφειλόμενα 21,469,840 ἔτησίαι δόσεις τόκων καὶ χρεωλυσίου 2,632,566 λήγει τῷ 1895. γ') Τοῦ 1871 δάνειον τῶν 4 ἑκατομ. φράγκων ἀρχικῶς δρ. 4,448,000 ἀποδοθέντα 542,280 ὀφειλόμενα 3,905,720 ἔτησίαι δόσεις τόκων καὶ χρεωλυσίου 403,200 λήγει τῷ 1899. δ') Τοῦ 1874 δάνειον τῶν 29 ἑκατομ. φράγκων ἀρχικῶς δρ. 29,120,000 ἀποδοθέντα 1,032,640 ὀφειλόμενα 28,087,360 ἔτησίαι δόσεις τόκων καὶ χρεωλυσίου 1,892,800 λήγει τῷ 1918. ε') Τοῦ 1876 δάνειον τῶν 10 ἑκατομ. φράγκων ἀρχικῶς δρ. 8,336,160 ἀποδοθέντα 192,080 ὀφειλόμενα 8,144,080 ἔτησίαι δόσεις τόκων καὶ χρεωλυσίου 541,851 λήγει τῷ 1920. ς') Τοῦ 1877 δάνειον πρὸς κατασκευὴν ἀτμο-τελωνίδων ἀρχικῶς 320,000 ἀποδοθέντα 277,623 ὀφειλόμενα 42,376 τῇ 20 Ἰουνίου 1881 ἐξοφλεῖται. ζ') Τοῦ 1879 ἑκαθάρσις τῶν δανείων τῶν 1824 καὶ 1825 (διὰ τὴν ὁποίαν ὁ γόμος ὥρισε 1,200,000 λίρας στερλίνας ἀν-τηλλάγησαν δὲ παλαιαὶ ὁμολογίαι διὰ νέων φερουσῶν τὸ πᾶν σὸν λιρ. στερλ. 900,000) ἀρχικῶς δρ. 28,091,880 ἀποδοθέντα 1,629,554 ὀφειλόμενα 26,462,326 ἔτησίαι δόσεις τόκων καὶ χρεωλυσίου 2,109,000 λήγει τῷ 1941. η') Τοῦ 1879 δάνειον τῶν 60 ἑκατομ. φράγκων ἀρχικῶς δρ. 63,176,400 ἀποδοθέντα 632,800 ὀφειλόμενα 62,543,600 ἔτησίαι δόσεις τόκων καὶ χρεωλυσίου 4,201,230 λήγει τῷ 1949. — Τὸ ὅλον τῶν ὀκτῶ τούτων δημοσίων χρεῶν ἀρχικῶς 167,349,492 ἀποδοθέν 12,656,237 ὀφειλόμενον 154,836,202 διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν τόκων καὶ χρεωλυσίου ἀπαιτούμενον ἐνιαυσίως 12,260,657.

του 1864. — Πρώτον ἀπὸ δάνειον ἀρκούντων τοῦ 1864, ἔντοκα γραμματίων τοῦ δημοσίου ἀρχικῶς 12,000,000 ἀποδοθέντα 10,147,000 ὀφειλόμενα 1,853,000 ἐπὶ τόκῳ 4 τοῖς % (6) Τοῦ 1876 δάνειον ἐπὶ παραχωρήσει δημολογίων ἐκποιήσεως ἔθνικῶν φθαρτῶν κτημάτων ἀρχικῶς 2,500,000 ἀποδοθέντα 473,115 ὀφειλόμενα 2,026,884 ἐπὶ τόκῳ 8 τοῖς % (7) Τοῦ 1877 δάνειον ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἐπὶ ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ τῶν τραπεζικῶν γραμματίων αὐτῆς ἀρχικῶς 39,831,622 ὀφειλόμενα 39,831,622 ἐπὶ τόκῳ 1 τοῖς % (8) Τοῦ 1877 δάνειον ἀπὸ τὴν Ἰονικὴν Τράπεζαν ἐπὶ ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ τῶν τραπεζικῶν γραμματίων αὐτῆς ἀρχικῶς 4,719,611 ὀφειλόμενα 4,719,611 ἐπὶ τόκῳ 1 καὶ 2 τοῖς % (9) Τοῦ 1880 δάνειον ἐν Παρισίοις τῶν 15 ἑκατομμυρίων ἀρχικῶς 16,800,000 ὀφειλόμενα 16,800,000 — Τὸ ὅλον τῶν πέντε ταύτων δημοσίων χρεῶν, ἀρχικῶς 75,851,234 ἀποδοθέν 10,620,115 ὀφειλόμενον 65,231,118. — Οὕτως εἶχε κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1880 ἡ κατάσταση τοῦ δημοσίου ἡμῶν χρέους. Μένει δὲ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν βαθμιαίαν ἐκτύλιξιν, τὴν ὁποίαν πάντως θὰ λάβῃ τὸ ὁσημέραι ζωηρότερον τιθέμενον δημοσιονομικὸν πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος.

ΞΕΝΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Κατὰ τὸ 1861 ἐξεδόθη νόμος ἐν Ἑλλάδι ΧΠΔ', κατὰ τὸν ὁποῖόν αἱ Ἑλληνικαὶ ἀνώνυμοι εἰταιρίαι, αἷ τε ἐμπορικαί, αἷ βιομηχανικαὶ καὶ αἷ γεωργικαί, ὅσαι ἔχουσιν ἀνάγκην πρὸς νόμιμον σύστασίν των τῆς ἀδείας τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἔτυχόν τ' αὐτῆς, δύνανται νὰ ἐξασκῶσι πάντα τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ νὰ παρίστανται ἐπὶ δικαστηρίῳ ἐν Ἑλλάδι, συμμόρφουμενα πρὸς τοὺς νόμους αὐτῆς, ἐάν τις ὁμοίαις φη-

σῶς εἰταιρίαι αἱ νομίμως συστάσαι ἐν Ἑλλάδι ἀπολαύσι τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων ἐν Γαλλίᾳ. Συγχρόνως ἐδίδοτο εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα, νὰ διὰ Βι. διατάγματός, ἐπὶ τῆ γνώμοδοτήσει τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἐκδιδόμενου, παραχωρῆ τὸ ἀνώτερον πλεονέκτημα καὶ εἰς πάσαν ἄλλην ἐπικράτειαν.

Πρὸ δύο ἐτῶν, ἡ Βελγικὴ Κυβέρνησις ἀνεκδίνωσεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ὅτι ἐπιθύμει ὅπως, δι' ἀμοιβαίας δηλώσεως ἑκατέρως τῶν Κυβερνήσεων, αἱ ἀνώνυμοι εἰταιρίαι καὶ λοιποὶ ἐμπορικοὶ, βιομηχανικοὶ ἢ χρηματιστικοὶ συναίτερισμοὶ ἑκατέρου ἔθνους, οἱ ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ ἑτέρου ἐγκατεστημένοι ἢ μέλλοντες νὰ ἰδρυθῶσιν, νὰ ἐξομοιωθῶσιν πρὸς τοὺς ἐγχώριους καὶ ἰσωθῶσι πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς τὴν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἐξασκῆσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, καὶ ἐν γένει τὴν νομικὴν αὐτῶν ἰκανότητα. Ἐθεωρήθη ὅτι οὐδὲν ὑπῆρχε κώλυμα ὅπως ἀνταλλαγῇ τοιαύτη τις δήλωσις, ὅτι τοῦναντίον μάλιστα ἡ διευκόλυνσις τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐνεργείας Βελγικῶν εἰταιριῶν ἠθελεν ἀποβῆ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ὀσφύρορος εἰς τὴν χώραν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ γράμμα τοῦ εἰρημένου νόμου δὲν περιελάμβανε ρητῶς τὰς χρηματιστικὰς εἰταιρίας, ὡς ἡ Βελγικὴ Κυβέρνησις ἐπεθύμει νὰ συμπεριλάβῃ ἐν τῇ ἀνταλλακτικῇ δηλώσει, ἐμειναν ἔκτοτε ἔκκρεμεις αἱ διαπραγματεύσεις μέχρι ἐσχάτων, ὅτε ἐπὶ διπλωματικῇ ἀνακινήσει τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἐδέησε νὰ ὑποβάλῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον ἐκτεῖνον τὴν πρόνοιαν τοῦ νόμου καὶ πρὸς τὰς χρηματιστικὰς εἰταιρίας.

Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη μὲν τὴν προσθήκην τῶν χρηματιστικῶν εἰταιριῶν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τῷ νόμῳ ΧΠΔ' ἀριθμηνοῦμένων, μετερρύθμισεν δὲ τὸ ὅλον θεσμοθέτημα διὰ τοῦ ἀπὸ τοῦ 13 Μαρτίου 1881 νόμου. Κατὰ αὐτὸν καὶ ἀνώνυμοι εἰταιρίαι, αἷ τε ἐμπορικαί, αἷ βιομηχανικαί, αἷ γεωργικαί καὶ παντὸς εἶδους χρηματιστικαί, ὅσαι ἐν Γαλλίᾳ συνέστησαν νομίμως, δύνανται νὰ ἐξασκῶσι πάντα τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ νὰ παρίστανται ἐπὶ δικαστηρίου ἐν Ἑλλάδι.

συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Βασιλείου, ἐὰν αἱ ὁμοίας φύσεως ἐταιρίαι αἱ νομίμως συστάσασιν ἐν Ἑλλάδι ἀπολαύσιν τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων ἐν Γαλλίᾳ. Ἀφῆκε δὲ ὁ νόμος ἰσχύον τὸ ἐκ τοῦ ΧΠΑ' δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἐπέκτασιν τῶν πλεονεκτημάτων καὶ εἰς ἄλλας ἐκτὸς τῆς Γαλλικῆς χώρας. Ὡστε τοιοῦτοτρόπως ἡ Κυβέρνησις δύναται διὰ Β. Διατάγματος νὰ ἔλθῃ εἰς τελειωτικὴν συνεννόησιν μετὰ τῆς Βελγικῆς, ἣτις ὅμως ἐν παρόδῳ λεκτέον, δὲν ὑπῆρξεν τόσον εὐκόλος πρὸς τὴν Γαλλικὴν, ἀπαιτήσασα τὴν διὰ τοῦ ἀπὸ 14 Μαΐου 1857 Γαλλικοῦ νόμου εἰδικὴν ἐν Γαλλίᾳ ἀναγνώρισιν τῶν ἀνωνόμων ἐταιριῶν αὐτῆς.

Ἡδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς «χρηματιστικῆς» καταχρηστικῆς τῆς πρακτικῆς ὑποκρύπτει ἐταιρίας λαχείων ὑπὸ διάφορα χρώματα, τραπεζικὰ καὶ ἄλλα ὑποκρυπτομένων, τὰς ὁποίας βεβαίως ὁ νομοθέτης δὲν ἐννοεῖ νὰ πολιτογραφῆσθαι σταθερῶς ἐν Ἑλλάδι. Δὲν εἶναι δὲ τὸ μόνον ὅπερ ἡ ἀνά χειρας θεσμοθεσία φέρει κατὰ νοῦν. Ὑπάρχουσι κατ' αὐτὴν σκέψεις, τὰς ὁποίας ἀμφιβάλλομεν ἂν ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ εἶχεν ὑπ' ὄψιν. Οὐδὲν ὀλιγώτερον ἐν τῇ μεταρρυθμίσει τοῦ νόμου ΧΠΑ' ἐπρόκειτο περὶ τοῦ μεγάλου ζητήματος τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐταιριῶν. Ὅτε ἐξεδόθη ὁ νόμος ἐκεῖνος τῷ 1861, ἀπητεῖτο ἐν Γαλλίᾳ εἰς συγκρότησιν ἀνωνόμων ἐταιριῶν ἔγκρισις κυβερνητικῆ. Κατόπιν ὅμως ἐπικρατησάσης τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλευθερίας, ἐξεδόθη ἐν Γαλλίᾳ ὁ νόμος τῆς 24 Ἰουλίου 1867, ὅστις ἐν 67 ἀρθροῖς κανονίζει τὰ σχετικὰ θέματα τῶν ἀνωνόμων ἐταιριῶν, ἀναγράφων ἐν τῷ 27 ἄρθρῳ του τὴν ἀρχὴν ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται τοῦ λοιποῦ κυβερνητικῆς ἔγκρισις, ἀρκοῦντος ἀπλοῦ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου εἰς σύστασιν αὐτῶν δι' ἑπτὰ τοῦλάχιστον ἐταίρων. Διὰ τοῦ νόμου λοιπὸν τῆς 13 Μαρτίου 1881 ἠνοιχθήσαν αἱ πύλαι τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας εἰς ὅλας τὰς ξένας ἐταιρίας, αἱτινὲς καταρτίζονται ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν κατὰ τὰ ἐκεῖ ἰσχύοντα. Ὅπου ἀπαιτεῖται κυβερνητικῆ ἔγκρισις, ἀναγκαῖον νὰ προσαχθῇ

αὕτη ἐν Ἑλλάδι, ὅπου δὲν ἀπαιτεῖται κυβερνητικὴ ἔγκρισις, καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀδιάφορον.

Τοιοῦτοτρόπως συμβαίνει ὥστε ἐν Ἑλλάδι αἱ μὲν ἰθαγενεῖς ἐταιρίαι νὰ κηδεμονεύωνται, αἱ δὲ ἀλλοθνεῖς (αἱ μὴ ὑποκείμεναι εἰς κυβερνητικὴν ἔγκρισιν) οὐχί. Δύο τοῦτέστι μέτρα καὶ δύο σταθμά. Ἡ ἰδέα τῆς κυβερνητικῆς κηδεμονείας, ἣτις ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν ἀνωνόμων ἐταιριῶν εἶναι ἀλήθεια, ἀποβαίνει ψεῦδος διὰ τὰς ξένας ἐταιρίας ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας. Ἀπέναντι τῶν ἰθαγενῶν ἐταιριῶν ἐννοεῖ ἡ Πολιτεία νὰ προστατεύσῃ τοὺς μετ' αὐτῶν συναλλάττομένους πολίτας, ἀπέναντι ὅμως τῶν ξένων, τῶν ἀκηδεμονεύτων, κλείει τοὺς ὀφθαλμούς. Ἀρκεῖ δὲ νὰ καταφύγῃ τις εἰς ἄλλην ἐπικράτειαν μὴ ἀπαιτοῦσαν κυβερνητικὴν ἔγκρισιν, ἵνα συστήσῃ ἐκεῖ ἐταιρίαν καὶ ἔπειτα ἐπανέλθῃ εἰς σχῆμα πρακτορείου κεντρικοῦ ἐν Ἑλλάδι. Θὰ εἴπῃ τις περὶ μικρῶν θεμάτων καὶ παραφωνιῶν ἢ ἔρευνα. Ἀλλ' ὁ λόγος εἶναι περὶ ἀρχῶν, καὶ βλέπομεν ταύτας ἐν δυσαρμονίᾳ διατελούσας.

ΣΤΕΝΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΑ.

Δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τοὺς σιδηροδρόμους εἰς πλατεῖς, στενοὺς καὶ ἐξαιρετικούς. Καὶ οἱ μὲν πλατεῖς εἶναι οἱ ἀρχαιότεροι, ἔχοντες κανονικὸν πλάτος, μετὰξὺ τῶν σιδηρῶν ράβδων, 1 μέτρον καὶ $\frac{1}{100}$ τοῦ μέτρου. Οἱ δὲ στενοὶ ἐρχονται πολὺ κατόπιν, ἔχοντες πλάτος, μετὰξὺ τῶν σιδηρῶν ράβδων, ἄλλοι ἐνός μέτρου ὡς ἐν Γαλλίᾳ, ἄλλοι 0,90 τοῦ μέτρου ὡς ἐν Ἰταλίᾳ, ἄλλοι 0,61 ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ, ἄλλοι 0,60 ὡς ἐν Σουηδίᾳ· εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην δύναται νὰ καταταχθῶσι καὶ οἱ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν κοινῶν ὁδῶν σιδηροδρόμοι, εἴτε ὑπὸ ἀτμοῦ εἴτε ὑπὸ ἵππων ἐνεργοῦσιν οὗτοι. Οἱ δὲ ἐξαιρετικοὶ σιδηροδρόμοι διακρίνονται 1) ἐκ τῶν δύο τῆς στενῆς καὶ

τῆς πλατείας σιδηροδρομίας ἄκρων, δηλαδή ἢ ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὸ στενότερον εἶδος τῶν στενῶν σιδηροδρόμων, ἢ ὅτι ἔχουσι πλάτος μείζον τοῦ κανονικοῦ 1,44 μέτρου (ὅτε τίθεται μεταξύ τῶν δύο ἐξωτερικῶν ράβδων τρίτη ράβδος ἵνα ἐπ' αὐτῆς καὶ τῆς ἐτέρας κινεῖν τῶν συνήθων πλατέων σιδηροδρόμων αἱ ἄμαξαι), καὶ 2) ἰδίως ἐκ τοῦ ὅτι δι' ὅλους ἐξαιρετικῶν μηχανισμῶν ἐκτελοῦσι τὴν ἑαυτῶν διακονίαν ὅπως ἀναβῶσι ἀπότομον ὕψος διὰ τῆς ὅσον ἔνεστι ἐλαχίστης μὲν καμπυλότητος μεγίστης δὲ κλίσεως.

Σκοπὸς ἡμῶν εἶναι νὰ μελετήσωμεν ἰδιαιτέρως τὰ τῆς στενῆς σιδηροδρομίας, ἀπολήγοντες εἰς τὸ τελευταῖον ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς ψηφισθὲν δείγμα αὐτῆς ἐν Ἡλείᾳ. Κατὰ πόσον τὸ δείγμα τοῦτο θέλει ἐπιτύχει, εἰς τὸ μέλλον ἀνήκει νὰ ἀποφανθῇ. Ἴσως πολλὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι προηγουμένα εἰς νομοθετικὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀνάπτυξιν. Ἀλλὰ συμβαίνει πάντοτε ὅτι μεγάλη ποσότης εἰδικῶν ἐρευνῶν ἀπόλλυται ἐν τῷ θορύβῳ τῆς πολιτικῆς διαμάχης. Καὶ ὅταν αὐτὴ κέκληται νὰ δίδῃ τὴν νικῶσαν ψῆφον εἰς τὰ ζητήματα, ἡ κυρία οὐσία μένει εἰς τὸ βάθος, ἐνεργεῖται ὅ,τι δύναται, καὶ τὸ ὅλον προχωρεῖ ἀναλόγως τῶν καιρῶν εἰς οὐδ' ἔρχεται.

Ἡ πλατεία σιδηροδρομία χαρακτηρίζεται ὑπὸ τῆς μείζονος δαπάνης καὶ ἡ στενὴ ὑπὸ τῆς ἐλάσσονος. Χῶραι ἀραιῶς κατῳκημέναι καὶ ἀφθόνων κεφαλαίων στερούμεναι δὲν δύνανται εἰμὴ πρὸς τὴν στενὴν σιδηροδρομίαν νὰ ἀποβλέψωσι. Ἀπόδειξις ἡ Σουηδία, τῆς ὁποίας σπουδαῖον μέρος τοῦ ὅλου σιδηροδρομικοῦ συμπλέγματος ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης κατηρτίσθη. Καθὼς τὰ μεγάλα πλοῖα ἔχουσιν ἀνάγκην μεγάλου χώρου ὅπως ἐκτελέσωσι τὰς περιστροφὰς των, ἐνῶ μικρὰ λέμβος ἐν μικροτάτῳ χώρῳ ἐκτελεῖ ἀλλεπαλλήλους ἐλιγμούς, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ στενοὶ σιδηροδρόμοι προσαρμόζονται εἰς πλείονας τῶν πλατέων σιδηροδρόμων τοπικὰς λεπτομερείας. Δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην μεγάλων καμπυλοτήτων εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν γραμμῶν των. Ἐνῶ οἱ πλατεῖς σιδη-

ροδρόμοι διὰ νὰ στραφῶσι πρέπει νὰ ἐπεκταθῶσι, νὰ διασχίσωσιν ὄρη, νὰ ἐπιχώσωσι βάραθρα, καὶ νὰ ὑπακύψωσιν ἐντεύθεν εἰς βαρείας δαπάνας, οἱ στενοὶ σιδηροδρόμοι στρέφονται εὐκολώτερον περὶ τὰς ἐδαφικὰς ἀνωμαλίας καὶ ἀποφεύγουσι οὕτω τὰς μεγάλας δαπάνας τῆς δι' ὑπονόμων καὶ ἐπιχώσεων κατασκευῆς αὐτῶν.

Ὅπως ἡ πλατεία σιδηροδρομία οὕτω καὶ ἡ στενὴ τὸ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ ἐτέθη εἰς πρακτικὴν ἐφαρμογήν. Ὁ πρῶτος στενὸς σιδηροδρόμος εἶναι ὁ ἐν Festiniog τῆς Ἀγγλίας πλάτους 0,61 μέτρον. Περὶ τῶν Σουηδικῶν στενῶν σιδηροδρόμων ἐρρέθη ἀνωτέρω. Ἐν Γαλλίᾳ πρῶτος στενὸς σιδηροδρόμος ὑπήρξεν ὁ ἀπὸ Laguy μέχρι Villeneuve-le-Comte μήκους 12 χιλιομέτρων. Ἡ Ἑλβετία ἔχει νὰ δείξῃ δύο στενοὺς σιδηροδρόμους, τῶν 1874 καὶ 1875 κατασκευασθέντας. Ἡ Γερμανία ἐφήρμοσε τὴν στενὴν σιδηροδρομίαν παρὰ τὸν Ρήνον τῶν 1874. Ἡ Ἰταλία ἀπέκτησεν τῶν 1871 ἓνα τῶν ὠραιότερων στενῶν σιδηροδρόμων ἐπὶ τῆς μαγευτικῆς πεδιάδος τοῦ Τουρίνου, πλάτους 0,90 μέτρον καὶ μήκους 12 χιλιομέτρων. Δὲν εἶναι ἀπο σκοποῦ νὰ πραγματευθῶμεν ὑπὸ οἰκονομικὴν ἐποψιν τὰ τοῦ τελευταίου τούτου σιδηροδρόμου, τὸν ὁποῖον βεβαίως δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ἡ ἑλληνικὴ Βουλὴ, ψηφίζουσα τὸν προμνησθέντα ἐν Ἑλλάδι στενὸν σιδηροδρόμον.

Διὰ τὸν ἐπὶ τῆς πεδιάδος τοῦ Τουρίνου στενὸν σιδηροδρόμον ἐδαπανήθησαν α) εἰς μελέτην καὶ διεύθυνσιν τῶν ἔργων 14,000 νέων δραχμῶν, β) δι' ἀξίαν ἀγορασθέντων γηπέδων 9,000, γ) διὰ στρώσιν τῆς ὁδοῦ 96,000, δ) διὰ τεχνικὰ ἔργα 96,000, ε) διὰ πάγιον ὕλικόν (πρὸς 12,138 τὸ χιλιόμετρον) 293,000, ς) διὰ κινητὸν ὕλικόν 251,000 τὸ ὅλον 679,000 ν. δρ. ἐκ τῶν ὁποίων πρὸς ἕκαστον χιλιόμετρον ἀντιστοιχοῦσι 56,000 ν. δρ. — Ἡ ταχύτης τοῦ σιδηροδρόμου τούτου ὠρίσθη εἰς 24 χιλιόμετρα τὴν ὥραν καὶ αἱ κινήσεις αὐτοῦ ἐκανονίσθησαν κατ' ἐλάχιστον ὅρον ἐν μὲν ταῖς ἐργασίμοις ἡμέραις εἰς 16 ἀναχωρήσεις καὶ 16 ἐπιστροφάς, ἐν δὲ ταῖς ἑορταῖς εἰς 24 ἀναχωρήσεις καὶ 24 ἐπιστροφάς. —

Κατὰ τὸ ἔτος 1873 τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα τοῦ ἐν λόγῳ σιδηροδρόμου ἀνέβη εἰς 110,979 ν. δρ. Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν ἐξ αὐτοῦ 81,694 αἴτινες ἐδαπανήθησαν διὰ τὴν κίνησιν του (10,979 δικαιώματα καταβληθέντα εἰς τὸ δημόσιον καὶ 70,715 λοιπὰ ἔξοδα), μένουσιν 29,285 ν. δρ. καθαρὸν ἔσοδον, ἢτοι 2 1/2 χιλιάδες νέων δραχμῶν κατὰ χιλιόμετρον, ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τόκον 4 1/2 τοῖς 1/100.

Ἡ στενὴ καὶ ἐξαιρετικὴ σιδηροδρομία φέρει ὑπὸ σκέψιν τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ Ἰταλικῷ σιδηροδρόμῳ δικαιώματα τοῦ δημοσίου, τὰ ὁποῖα, παρατηρεῖ ἕκαστος, ὑπερβαίνουν τὸ ἔσδομον τῶν λοιπῶν τῆς κυρίως σιδηροδρομικῆς κινήσεως δαπανῶν. Τὸ ἀκριβές εἶναι ὅτι, ἀντὶ τοιούτων δικαιωμάτων τοῦ δημοσίου εἰς φορολογίαν τοῦ εἰσοδήματος τῆς στενῆς σιδηροδρομίας, πρακτικωτέρα εἶναι ἢ μέθοδος τῶν δημοσίων ἢ δημοτικῶν ἐπιχορηγήσεων κατὰ τὴν πρώτην τῶν σιδηροδρόμων εἰσαγωγῆν, καὶ δὴ ἐξαιρέτως ἐν χώραις ἐν αἷς ἡ ἀτομικὴ πρωτοβουλία καὶ ἡ δύναμις τῶν κεφαλαίων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καθυστεροῦσι. Ὅταν ἐν Γαλλίᾳ ἡ τελευταία νομοθετικὴ αὐτῆς ἀνάπτυξις διδῆν τοιαύτας ἐπιχορηγήσεις εἰς τὴν στενὴν σιδηροδρομίαν, τὸ ἥμισυ ἐκ τοῦ δημοσίου παμείου καὶ τὸ ἥμισυ ἐκ τοῦ δημοτικοῦ, διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι ἀναπόφευκτόν.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω γενικά, ἴδου πῶς ἐρρυθμίσθησαν παρ' ἡμῖν τὰ τῆς πρώτης στενῆς σιδηροδρομίας ἀπὸ Πύργου εἰς Κατάκωλον, διὰ τοῦ ἀπὸ 13 Μαρτίου 1881 ΠΠΘ' νόμου:

Ἐπεπράπη δι' αὐτοῦ τῷ Δήμῳ Λετρίνων νὰ ἐκχωρήσῃ διὰ δημοσίου συναγωνισμοῦ τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν ἐπι ἐξήκοντα ἔτη χρῆσιν τοῦ σιδηροδρόμου ἀπὸ Πύργου εἰς Κατάκωλον. Τὰ κατὰ τὸν συναγωνισμόν διεξαχθῆσονται ἐπὶ τῇ βάσει ἐγκριμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐγγράφου ὑποχρεώσεων, διὰ Β. Διατάγματος κανονιζομένου τοῦ πρόπου τῆς διεξαγωγῆς τοῦ συναγωνισμοῦ, ἐνεργηθησομένου δι' ἐσφραγισμένων δελτίων. Ὅπως εἶναι αἱ δεκτὰς εἰς τὸν συναγωνισμόν, δεῖον νὰ παρῶσιν εἰς τὴν ἀρχὴν, τὴν ἰδι-

ξάγουσαν τὴν δημοπρασίαν, ἀπόδειξιν ὅτι κατέθηκεν ἐν τινὶ ἀνεγνωρισμένῃ Ἑλληνικῇ Τραπεζῇ 50,000 ν. δραχμῶν, εἴτε τοῖς μετρητοῖς, εἴτε εἰς χρεώγραφα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀπὸ τοῦ 1862 καὶ ἐντεῦθεν ἐκδεδομένα, λόγῳ ἐγγυήσεως, αἴτινες ἐπιστραφήσονται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τοὺς ἀποτυχόντας ἐργολάβους· εἰς δὲ τὸν ἀναδειχθησόμενον ἐργολάβον ἢ ἐκ 50,000 δραχμῶν κατάθεσις θὰ ἐπιστραφῇ, ἀφοῦ βεβαιωθῇ, ὅτι οὗτος ἐξετέλεσεν ἔργα, ἢ εἰσῆγαγεν ὑλικά ἐπὶ τοῦ τόπου τῶν ἐργασιῶν, ἀξίας ἑκατὸν χιλιάδων ν. δραχμῶν.

Ὁ σιδηρόδρομος χαρακτηρίζεται ἔργον δημοσίας ἀνάγκης καὶ πάντα τὰ κτήματα, τὰ καταληφθησόμενα ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ, ἀπαλλοτριοῦνται ὑποχρεωτικῶς. Ἡ δὲ ἐκτίμησις αὐτῶν γίνεται κατὰ τὸ ἄρθρον Β τοῦ Νόμου ΨΙΒ' τῆς 20 Νοεμβρίου 1878, καὶ ἡ ἀξία αὐτῶν ἀποτίνεσθαι εἰς τοὺς δικαιούχους ὑπὸ τοῦ δήμου. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐθνικὰ καὶ λιμενικὰ κτήματα, τὰ τυχόν καταληφθησόμενα ὑπὸ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ, παραχωροῦνται δωρεὰν εἰς τὸν Δῆμον, ὅπως χρησιμεύσωσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν σύστασιν τοῦ σιδηροδρόμου καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ.

Ἡ ἐταιρία ὀφείλει ἐντὸς 4 μηνῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὴν κοινοποιήσεως τῆς ἐγκρίσεως τοῦ αποτελέσματος τῆς μειοδοτικῆς δημοπρασίας νὰ περαιώσῃ τὰς μελέτας τοῦ σιδηροδρόμου καὶ ὑποβάλλῃ αὐτάς διὰ τοῦ Δημάρχου ὑπὸ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἐντὸς δὲ ἔτους ἀπὸ τῆς ἐγκρίσεως αὐτῶν, ἡ Ἐταιρία ὀφείλει νὰ περαιώσῃ καὶ παραδώσῃ εἰς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ τὸν σιδηρόδρομον μετὰ τῶν ἐν Πύργῳ καὶ Κατάκωλῳ σταθμῶν αὐτοῦ. Παρὰ τῇ Ἐταιρίᾳ ὑπάρχει ἐπίτροπος τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐκλεγόμενος, ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιτηρήσεως καὶ τῆς ἐξελέξεως καὶ δικαιούμενος νὰ παρίσταται εἰς τὰς συνεδριάσεις καὶ διασκέσεις τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου ἢ τῆς διευθύνσεως τῆς Ἐταιρίας.

Πολλὴ ἠγέρθη ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησις, ἂν ἔπρεπε νὰ κα-

τασκευασθῆ ὁ ἐν λόγῳ σιδηρόδρομος ἐπὶ τῆς ὑπαρχούσης με-
ταξὺ Πύργου καὶ Κατακόλου ἀμαξοτῆς ὁδοῦ. Ἡ Βουλὴ, κατ'
ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πρακτικὴν νεωτάτων ἐν Εὐρώπῃ ἐφαρμο-
γῶν, ἀπηγόρευσε τὴν τοποθέτησιν τῶν ράβδων τοῦ σιδηρο-
δρομοῦ ἐπὶ τῆς ὑφειστώσης ὁδοῦ καὶ ὥρισε νὰ χαραχθῆ νέα
δι' αὐτὸν ὁδός. Ἡ γραμμὴ ἔσεται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπλῆ ἄμα
δὲ βεβαιωθῆ ὅτι ἡ ἀκαθάριστος πρόσδοδος τοῦ σιδηροδρομοῦ
ὑπερβαίνει τὰς 24 χιλιάδας νέων δραχμῶν κατὰ χιλιόμετρον,
ἡ Ἐταιρία ὀφείλει, τῇ αἰτήσῃ τοῦ Δημοτικοῦ συμβουλίου, νὰ
θέσῃ καὶ δευτέραν γραμμὴν.

Ἡ δαπάνη πρὸς κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρομοῦ καὶ πρὸς
σύστασιν αὐτοῦ ὀρίζεται κατ' ἀνώτατον ὅρον εἰς ὀγδοήκοντα
χιλιάδας νέων δραχμῶν κατὰ χιλιόμετρον, καὶ ὡς ἀφετηρία
τοῦ διαγωνισμοῦ ὀρίζεται τὸ ποσὸν τοῦτο. Ὁ δῆμος ἐγγυᾶ-
ται τῇ Ἐταιρίᾳ καθαρὸν ἐτήσιον κέρδος 6 τοῖς % ἐπὶ τοῦ
καταβληθέντος ὑπ' αὐτῆς ἀρχικοῦ κεφαλαίου. Τὸ καθαρὸν δὲ
ἐτήσιον κέρδος εὐρίσκεται, ἐὰν ἀπὸ τῶν ἐτήσιων ἀκαθαρίστων
ἐσοδῶν ἀφαιρεθῶσι τὰ ἐξοδα τῆς διαχειρίσεως καὶ τῆς κινή-
σεως τοῦ σιδηροδρομοῦ, ἐν οἷς δὲν περιλαμβάνονται τόκοι ἢ
χρεωλύσιον τοῦ ἀρχικοῦ ἢ καὶ τῶν τῆς συντηρήσεως καὶ δια-
χειρίσεως κεφαλαίων. Τὸ πληρωτέον ὑπὸ τοῦ Δήμου λόγῳ
τόκων δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 24 Ἰανουαρίου
1852 νόμου περὶ χρεῶν τῶν Δήμων. Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ καθα-
ροῦ κέρδους, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν 6 τοῖς % τῶν ἀνηκόν-
των ἀποκλειστικῶν τῇ Ἐταιρίᾳ, διανέμεται ἕξ ἴσου μετὰξὺ
τοῦ Δήμου καὶ τῆς Ἐταιρίας.

Ἄν ἡ ἐργολάβος Ἐταιρία δὲν ἀρξῆται ἐμπροθέσμως τῶν
ἐργασιῶν καὶ δὲν φέρῃ εἰς πέρας αὐτὰς ἐν τῇ τεταγμένῃ πρό-
θεσίᾳ, δύναται νὰ κηρυχθῆ τῇ αἰτήσῃ τοῦ Δημοτικοῦ Συμ-
βουλίου, ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκπτώτος τῶν
δικαιωμάτων τῆς. Ἄν, μετὰ τὴν παραδῶσιν τοῦ σιδηροδρό-
μου εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ κοινοῦ, διακοπῆ καὶ παύσῃ λειτουρ-
γῶν ὁ σιδηρόδρομος, ὁ Δῆμος ἀναλαμβάνει τὴν διαχείρισιν
αὐτοῦ εἰς λογαριασμὸν τῆς Ἐταιρίας. Ἄν δὲ ἐντὸς τριῶν μη-

νῶν δὲν ἐπαναλάβῃ ἡ Ἐταιρία τὴν διαχείρισιν τοῦ σιδηρο-
δρομοῦ, δύναται, ἐπίσης τῇ αἰτήσῃ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβου-
λίου, νὰ κηρυχθῆ ὑπὸ τοῦ Ἑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκ-
πτώτος τοῦ προνομίου τῆς. Πᾶσα νέα διακοπὴ τῶν ἐργασι-
ῶν παρέχει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Ἑπουργὸν τῶν Ἐσωτερι-
κῶν νὰ κηρύξῃ αὐτὴν ἐκπτώτον.

Μετὰ τὴν τυχούσαν δι' οἰονδήποτε λόγον ἐκπτώσιν τῆς
ἐργολάβου Ἐταιρίας, ὁ Δῆμος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραχω-
ρήσῃ δι' ἀναπλειστηριασμοῦ εἰς ἕτερον, ἀλλ' ἐπὶ ταῖς αὐταῖς
βάσεσι, τὸ προνόμιον τοῦ σιδηροδρομοῦ. Ἡ συνεταιρικὴ κι-
νητὴ καὶ ἀκίνητος περιουσία τῆς ἐκπτώτου Ἐταιρίας ἐκτι-
μᾶται διὰ τριῶν πραγματογνωμόνων, ὧν τὸν ἕνα διορίζει ἡ
ἔταιρία αὕτη, τὸν ἕτερον ὁ Δῆμος καὶ τὸν τρίτον τὸ ἐν Πά-
τραις Ἐφετεῖον, καὶ πληρῶνεται ὑπὸ τῆς νέας Ἐταιρίας κατὰ
τὸν ἐν τῇ διακηρύξει τοῦ ἀναπλειστηριασμοῦ ὀρισθέντα τρό-
πον. Τῆς δὲ κατατεθείσης ἐγγυήσεως, ἀν μὴ ἀπεδόθῃ ἤδη εἰς
τὴν Ἐταιρίαν, γίνεται κύριος ὁ Δῆμος.

Ἐπιτρέπεται τῇ Ἐταιρίᾳ, συμμορφουμένη τοῖς νόμοις καὶ
κανονισμοῖς περὶ ὕλοτομίας, νὰ ὕλοτομήσῃ καὶ λάβῃ ἐκ τῶν
ἐθνικῶν δασῶν τὴν ἀναγκαίαν ξυλείαν πρὸς χρῆσιν τοῦ σιδη-
ροδρομοῦ καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ. Πρὸς τούτοις δὲ
πάντα τὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ σιδηροδρομοῦ κατὰ τὴν πρώτην
σύστασιν αὐτοῦ εἰσαγόμενα εἰσὶν ἐλεύθερα παντὸς δημοσίου
λιμενικοῦ καὶ δημοτικοῦ τέλους.

Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ προνομίου, ὁ σιδηρόδρομος μετ' ἀπάν-
των τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ μεταβαίνει, ἀνευ ἀποζημιώ-
σεως καὶ ἐν καλῇ καταστάσει, εἰς τὴν πλήρη κυριότητα τοῦ
Δήμου, ὅστις κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τοῦ προνομίου δικαιου-
ται, ἀν ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ καταστήματα αὐτοῦ, δὲν ᾔναι
ἐν καλῇ καταστάσει, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Νομομηχανικοῦ
Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος, νὰ ἀναλάβῃ, ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς
Ἐταιρίας, τὴν εἰσπραξίν τῶν ἐσοδῶν τοῦ σιδηροδρομοῦ καὶ
δι' αὐτῶν νὰ ἐνεργῆ τὰς τυχούσας ἀναγκαίας ἐπισκευὰς. Τὸ
κίνητον ὕλικόν μεταβιβάζεται εἰς τὸν Δῆμον, ἀποζημιουμένης

τῆς Ἑταιρίας δι' ἐκτιμήσεως πραγματοποιημένων, ἕνα τῶν ὁποίων διορίζει ἡ Ἑταιρία καὶ ἕνα ὁ Δῆμος. Ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας, ἀποφασίζει ὁ Πρόεδρος τῶν ἐν Πάτραις Ἐφετῶν μεταξὺ τῶν δύο γνωμῶν.

Τέλος ἐλήφθη πρόνοια περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ Δήμου ἢ ἄλλου τινὸς καὶ τῆς ἑταιρίας διαφορῶν, ὀρισθέντος ἵνα δικάζονται αὐταὶ ὑπὸ τῶν τακτικῶν Ἑλληνικῶν δικαστηρίων, ὀφειλόντων νὰ θεωρῶσι τὰς ὑποθέσεις τοῦ σιδηροδρόμου ὡς κατεπειγούσας καὶ νὰ δικάζωσιν αὐτὰς κατὰ προτίμησιν.

Σ. Β.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ.

Ὁ κατὰ τὴν 28 Φεβρουαρίου 1881 ἰσολογισμὸς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν τοῦ προηγουμένου μηνὸς συνοφίζεται ὡς ἑξῆς.

A'. Ἐνεργητικὸν	31 Ἰανουαρ.	28 Φεβρουαρ.
Μεταλλικὸν καὶ συναλλάγματα ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ	18,022,895	18,470,598
Γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπεζῆς	805,620	405,840
Δάνειον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ	44,181,974	45,971,974
Χρεώγραφα Κυβερνήσεως	19,240,718	19,204,994
Προεξοφλήσεις	29,428,102	29,144,204
Ἄνοικτοι λῆλοι, δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ, χρεωλυτικὰ κλπ.	44,738,137	44,615,053
Διάφορα	2,875,890	3,351,018
Ὅλον	158,793,336	160,863,681

B'. Παθητικὸν	31 Ἰανουαρ.	28 Φεβρουαρ.
Κυκλοφορία τραπεζικῶν γραμματίων . .	69,259,876	71,318,852
Καταθέσεις ἔντοκοι καὶ ἄτοκοι	57,287,708	57,601,101
Παρακαταθήκαι	99,131	93,084
Ἐπιταγαὶ πρὸς πληρωμὴν	340,505	208,325
Διάφορα	1,176,416	1,012,319
Κεφάλαιον τακτικὸν καὶ ἀποθεματ. . .	30,630,000	30,630,000
Ὅλον	158,793,336	160,863,681

Ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς μεταξὺ τῆς 31 Ἰανουαρίου καὶ 28 Φεβρουαρίου προκύπτει αὐξήσις μὲν, τοῦ πρὸς τὴν κυβέρνησιν δανείου ἐπ' ἀναγκαστικῆ τῶν τραπεζικῶν γραμματίων κυκλοφορία ἐκ δραχ. 1,790,000, τῶν ἐξωτερικῶν λῆσμων κατὰ δραχ. 933,671, τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ δραχ. 2,058,976 καὶ τῶν καταθέσεων ἀνευ τόκου κατὰ δραχ. 715,075. Ἐλάττωσις δὲ τοῦ μεταλλικοῦ καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλαγμάτων κατὰ δραχ. 485,968, τῶν γραμματίων τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς κατὰ δραχ. 199,780, τῶν τοκοφόρων δανείων κατὰ δραχ. 442,706. Ἐν γένει δὲ τὸ ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἠύξησεν ἐντὸς τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου κατὰ δραχ. 2,070,345, ἀναδιστάσθαι εἰς δραχ. 160,863,681 (α).

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν κεφάλαιά τῆς τοκοφόρος ἐκ δρ. 2,147,377, ἀλλ' ἡ μεταξὺ τῶν ἐντὸς τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου διατεθέντων καὶ

(α) Ἐν τῷ ἐνεργητικῷ ἠύξησαν, ἐξωτερικοὶ λῆμοι μεταλλικὸν διαθέσιμον ἐν ὄψει 933,671—δάνειον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ 1,790,000—δάνεια τοκοφόρα 459,818—ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς 37,753—καταστήματα Τραπεζῆς καὶ κτήματα 17,377—διάφορα 601,688· ἐν ὄψει δραχ. 3,540,307. Ἐμειώθησαν δὲ, μεταλλικὸν καὶ συναλλάγματα ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ 485,968—γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπεζῆς 199,780—προεξοφλήσεις κλπ. δάνεια τοκοφόρα 602,524—διάφορα 181,690· ἐν ὄψει δραχ. 1,469,962 καὶ ἐπομένως διαφορά ἐπὶ πλέον δραχ. 2,070,345.

Ἐν δὲ τῷ παθητικῷ ἠύξησαν, κυκλοφορία τραπεζικῶν γραμματίων 2,058,976—καταθέσεις ἀνευ τόκου 715,075—προεξοφλήματα 173,055—καταθέσεις ταμιευτηρίου 5,203· ἐν ὄψει δραχ. 2,952,309. Ἐμειώθησαν δὲ, ἐπιταγαὶ πρὸς πληρωμὴν 132,180—μερίσματα πληρωτέα 316,693—καταθέσεις ἀνευ τόκου 406,885—διάφορα 26,206· ἐν ὄψει δραχ. 881,964 καὶ ἐπομένως διαφορά ἐπὶ πλέον, ὅπως καὶ ἐν τῷ ἐνεργητικῷ δραχ. 1,952,127.

ἀπραυρθέντων κεφαλαίων και πῶν γενομένων ἐντόκως παρ' αὐτῆ καταθέσεων διαφορά, οὕσα ἐπὶ μείον κατὰ δραχ. 447,909, περιορίζει τὸ ἀνωτέρω ἐπὶ πλεόν ποσὸν τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου εἰς δραχ. 1,699,468.

Ἡ κυκλοφορία τῶν τραπεζικῶν γραμματίων ἠύξησε κατὰ δραχ. 2,058,976, ἀναβιβάσθησα εἰς δραχ. 71,318,852, ἡ δὲ ὑποτίμησις τοῦ συνόλου αὐτῶν σχετικῶς πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν μεταλλικῶν νομισμάτων, ὑπολογιζομένου τοῦ εἰκροσφράγκου πρὸς δραχ. 24, ἀνέρχεται εἰς δραχ. 4,754,591 καὶ ἐπομένως ἡ πραγματικὴ ἀξία τῶν τραπεζικῶν γραμματίων σχετικῶς πρὸς τὰ μεταλλικὰ νομίσματα περιορίζεται εἰς δραχ. 66,564,261. Ἡ ὑποτίμησις αὕτη, ἣτις ἀναλογεῖ πρὸς 6,60 τοῖς 0]0, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ σπουδαία, εἰ δὲ λόγοι τῆς διατηρήσεως τῆς ἀξίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων δύνανται νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὴν διατήρησιν μεγάλου ποσοῦ αὐτῶν παρὰ ταῖς λοιπαῖς τραπεζαίαις, τοῖς τραπεζίταις καὶ τοῖς ἐμπόροις, οἵτινες ἔνεκα μὲν τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως τῶν πραγμάτων περιορίζουσι τὰς ἐργασίας των, ἐξ ἄλλου δὲ δὲν εὐρίσκονται εἰς φόβον, ὅπως μεταποιήσωσι τὰ ὅποια κρατοῦσι τραπεζικὰ γραμματία εἰς μεταλλικὰ νομίσματα ἢ ἄλλας ἀξίας.

Ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον ἔλαβεν ἐκ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ τῶν τραπεζικῶν γραμματίων δραχ. 1,790,000, ἐξ ὧν εἰς τραπεζικὰ μὲν γραμματία δρ. 1,600,000, εἰς μεταλλικὸν δὲ δραχ. 190,000. Τούτων προστιθεμένων εἰς τὰ κατὰ τοὺς προηγουμένους μῆνας ληφθέντα, τὸ πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν χρέος τῆς Κυβερνήσεως ἀναβιβάζεται εἰς δραχ. 45,971,974, ἐξ ὧν εἰς τραπεζικὰ μὲν γραμματία δραχ. 31,359,794, εἰς μεταλλικὸν δὲ δραχ. 14,612,180. Οὕτως ἔμενον κατὰ τὴν πρώτην Μαρτίου εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως δραχ. 28,570,684, ἐξ ὧν εἰς τραπεζικὰ γραμματία δραχ. 18,182,864 καὶ εἰς μεταλλικὸν δραχ. 10,378,820.

Τὸ ποσὸν τῶν τραπεζικῶν γραμματίων, ἅτινα ἡ Ἑθνικὴ

Τράπεζα ἐδύνατο κατὰ τὴν σύμβασιν νὰ ἔχη εἰς κυκλοφορίαν κατὰ τὴν 28 Φεβρουαρίου ε. ε. συγκεφαλαιουταί εἰς δραχ. 101,638,192 ὡς ἐξῆς·

α) ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ εἰς τραπεζικὰ γραμματία χρέος τῆς Κυβερνήσεως	Δρ.	31,359,794
β) ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ τριπλάσιον τοῦ εἰς μεταλλικὸν χρέους τῆς Κυβερνήσεως.	»	43,836,540
γ) ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ τριπλάσιον τοῦ μεταλλικοῦ ἐναποταμιεύματος τῆς Τραπεζῆς	»	31,451,640
		<hr/>
τὸ ὅλον	»	106,647,974
μείον τῶν ἀτόκων παρὰ τῆ Τραπεζῆ καταθέσεων ἐκ	»	5,009,782
		<hr/>
		» 101,638,192

Ἐὰν ἡ σύμβασις περὶ δανείου καθιέρου τὸν ἐν τῷ προηγουμένῳ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως φυλλαδίῳ ἐκτεθέντα κανόνα περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν τραπεζικῶν γραμματίων, ἐφ' ἔσον ἰσχύει ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία, τὸ ἀνωτέρω ποσὸν ἤθελε περιορισθῆ εἰς δραχ. 80,968,714 ἢτοι ἐπὶ ἔλαττον κατὰ 20,000,000 περίπου, ὡς ἐξῆς·

ἀνώτατος ὅρος κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, μὴ ὑφισταμένης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας Δρ. 55,000,000		
ἀτοκοὶ παρὰ τῆ Ἑθνικῆ Τραπεζῆ κατὰ θέσεις κατὰ τὴν 28 Φεβρουαρίου	»	5,009,782
		<hr/>
ἄμυσ. » 60,009,782		
τὸ 1/3 αὐτῶν, ὅπερ ἡ Τράπεζα ἤθελε διατηρεῖ ἐν τοῖς ταμείοις εἰς μεταλλικὸν χρέος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τραπεζικὰ γραμματία καὶ μεταλλικὸν	»	20,003,260
		<hr/>
		» 45,971,974
		<hr/>
Διαφορὰ		25,968,714

Καὶ ἐπομένως τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ δραχ. 55, 000,000 + 25,968,714 ἐν ὄλῳ δραχ. 80,968,714.

Κατὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἀπέναντι τοῦ δανείου τῶν 52,000,000 δραχμῶν 6,017,113· ἀλλ' αἱ δαπάναι μόνον τῆς ἐνεστῶσης χρήσεως οὐκ ὑπερέβησαν κατὰ τοὺς δύο τούτους μῆνας τὰ 20 ἑκατομμύρια, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐκ 14,000,000 διαφορά βεβαίως δὲν ἐκαλύφθη ἐξ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων, ἐκαλύφθη πιθανῶς ἐκ τῆς προκαταβολῆς ἀπέναντι τοῦ δανείου τῶν 120,000,000. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅμως ταύτῃ κενόν τι ἀνεξήγητόν παρουσιάζεται, ἐὰν στηριχθῇ τις εἰς τὴν ἐν τῇ Βουλῇ δῆλωσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1881.

Κατὰ τὴν δῆλωσιν ταύτην μετὰ τὴν πραγματοποιήσιν ὀλοκλήρου τοῦ μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς συνομολογηθέντος ἐκ δρ. 52,000,000 δανείου, τὴν ἐκποίησιν τῶν ὑπολειπομένων ὀμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60,000,000, τὴν εἰσπραξίν 600,000 δραχμῶν ἐξ ἐκποιήσεως ὀμολογιῶν ἑτέρου παλαιότερου δανείου, καὶ τὴν λῆψιν δρ. 1,400,000 ἐκ τῆς Ἰωνικῆς Τραπεζῆς, καὶ μετὰ τὴν ἀποπληρωμὴν ὄλων τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1880, ἦς τὸ ἔλλειμμα προσδιωρίσθη εἰς δρ. 59,372,000, ἠθελον περισσεύσει δραχ. 28,520,000, διὰ τὰ ἐξόδα τῆς χρήσεως 1881.

Ἐκ τοῦ περισσεύματος ὅμως τούτου, — ἀφοῦ ἀφαιρεθῶσι α) δραχ. 3,131,000, αἵτινες προσετέθησαν εἰς τὰς πιστώσεις τῆς χρήσεως 1880 πέραν τῆς δηλώσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ β) ἐκ τῆς ἐντὸς τῆς διαχειρίσεως τοῦ 1880 μεταξὺ τῶν εἰσπραχθέντων ἐσόδων καὶ τῶν πληρωθέντων ἐξόδων τῆς χρήσεως 1879 διαφοράς, ἣτις ἀνέρχεται εἰς δραχ. 10,745,713 κατὰ τὸν δημοσιευθέντα ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως 1879, τὸ ποσόν, ὅπερ δὲν προέρχεται ἐξ ἐκκρεμῶν πληρωμῶν τῆς 31 Δεκεμβρίου 1879, ἀλλ' ἐπληρώθη εἰς μετρήτῃ ἐκ χρημάτων τῆς διαχειρίσεως τοῦ 1880 καὶ ὅπερ

κατ' ἐλάχιστον ὄρον λαμβανόμενον οὐκ φθάνη εἰς 7,000,000, ἦτοι ὁμοῦ δραχ. 10,131,000, — δὲν μένει εἰμὴ τὸ ποσὸν δρ. 18,389,000.

Τὸ δὲ περίσσευμα τοῦτο μετὰ τοῦ δανείου τῶν 120,000,000 ἀποτελεῖ τὸν πέραν τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐφόδιον τῆς χρήσεως 1881.

Σ. Γ. ΦΛΩΡΟΣ.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ (1801).

Ἡ πνευματικὴ κίνησις τῶν ἐθνῶν ἀναφαίνεται μὲν ἐν τοῖς πνευματικοῖς ἔργοις αὐτῶν κατὰ τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἐθνικῆς ἐνεργείας, κατὰ τὰ συγγράμματα, κατὰ τὰς ἀνακαλύψεις καὶ ἐν γένει κατὰ τὰς κυκλοφορούσας καὶ δημιουργουμένας ἀδιαλείπτως ἐν τῇ κοινωνίᾳ (ιδέαι), λαμβάνει ὅμως τὴν συστηματικὴν ὥθησιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ὄργανισμοῦ, ὅστις ἐν ἐκάστη χώρᾳ καὶ ἐποχῇ ὑπάρχει περὶ τὰ σχολεῖα καὶ τὰ ἐν τούτοις διδασκόμενα μαθήματα. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην σημαντικωτάτη εἶναι ἡ ἐρευνᾶ τῶν καταστάσεων, τὰς ὁποίας διατρέχει ἡ κοινωνία κατὰ τὰς διαφόρους φάσεις αὐτῆς, καὶ προκειμένου περὶ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας κατὰ τὰ τέλη τῆς 18ης ἑκατονταετηρίδος, ὀφείλομεν εἰς τὸν ἐξ Ἰωαννίνων Γεώργιον Κωνσταντίνου χρησιμωτάτας πληροφορίας.

Θέλων οὗτος νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τοὺς σπουδάζοντας τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐξέδωκε τῷ 1801 λεξικὸν, ὅπερ ὀνομάζει τετράγλωσσον, ὅπως ἀντικαταστήσῃ τὸ τοῦ Βαρίνου δῆκῶδες, τὸν θησαυρὸν τοῦ Ἐρρίκου Στεφάνου, τὸ τοῦ Σκάπουλα καὶ Σκριβελίου, διότι ὡς ἐκφράζεται ἐν τῷ προοίμιῳ τοῦ αὐτοῦ λεξικὸν Βαρίνου τινὰς μὲν λέξεις τὰς ἐξηγεῖ δι' ἄλλης Ἑλληνικῆς καὶ ἄλλας οὐδόπως τὰς ἐξηγεῖ, ὅθεν ἀχρηστον μάλλον εἰς τοὺς νέους καὶ αἴτιον πολυκαιρίας, τὰ δὲ τοῦ Σκάπουλα καὶ Σκριβελίου ἐκάστην Ἑλληνικὴν λέξιν τὴν ἐξη-

γοῦσι μόνον Λατινιστί.» Πραγματικῶς δὲ ὁ συγγραφεὺς τοῦ τετραγλώσσου Λεξικοῦ δὲν ἀπέτυχεν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Πλὴν δὲν προέβη ἀπλῶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν μόνης τῆς ἀνάγκης ταύτης, διότι προέθετο καὶ ἕτερον σκοπὸν, «εἶνα καταισχυθῶσιν, λέγει, ὅσοι ἀθυροστομοῦντες φλυαροῦσι ἀκρατῶς κατὰ τοῦ ἡμετέρου γένους καὶ τῆς κοινῆς ἤτοι ἀπλῆς ἡμῶν διαλέκτου, ὀνομάζοντες τὴν μὲν κοινὴν ἡμῶν διάλεκτον γραικοβάρβαρον, ὁμοίως καὶ τὸ ἡμέτερον γένος, ὑπολαμβάνοντες αὐτὸ πάντῃ βαρβάρον, ἀμαθὲς καὶ ἔρημον παντοίας σπουδῆς, σχολείων καὶ ἐπιστημῶν.»

Κατωτέρω ὑποσημειοῖ τὰς ἐξῆς ἐξ ἀλλογενῶν πηγῶν εἰδήσεις περὶ Ἑλληνικῆς παιδείας ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ. «Ἴδε, λέγει, Γραμματικὴν Γεωγραφικὴν μεταφρασθεῖσαν ἀπὸ τοῦ Ἑγγλέζικου εἰς τὸ Ἰταλικὸν σελ. 170 «δὲν εὕρισκονται ἐκεῖ τὴν σήμερον σχολεῖα ἢ κοινὰ σπουδαστήρια τῶν ἐπιστημῶν καμίας λογῆς.» Σελ. 172 περὶ τῶν πατριαρχῶν καὶ ἀρχιερέων ἢ Ἑγγλέζικῃ γραμματικῇ ἐκφράζεται ὡς ἐξῆς: «ἐὰν ἐρευνησῇ τις τὸ ἐσωτερικὸν ὄλων τούτων τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν τῶν εἰς αὐτὰς ἐμπιστευμένων ψυχῶν εὕρισκει καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ μέλη (τὴν Πατριάρχην δηλαδὴ καὶ τοὺς λοιποὺς τοῦ γένους) καταβυθισμένους καὶ ἐνταφιασμένους εἰς μίαν ἐντροπιασμένην ἀμάθειαν.» Σελ. 171 περὶ τῆς διαλέκτου, τὴν ὀνομάζει πάντῃ βάρβαρον καὶ ἀλλότριον τῆς Ἑλληνικῆς καὶ εἰς τὰς λέξεις καὶ εἰς τὴν προφορὰν καὶ μόλις νὰ εὕρισκεται ἐκκλησιαστικὸς τις φανταζόμενος ὅτι καταλαμβάνει τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν».

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ τετραγλώσσου Λεξικοῦ θέλων, λέγει, νὰ φηκώσῃ τοὺς τὰ τοιαῦτα φλυαροῦντας ἀπαριθμεῖ ἀφ' ἑνὸς τὰ σχολεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους καὶ ἀφ' ἑτέρου δίδει σημείωσιν τῶν ἐν αὐτοῖς ἐνεργουμένων σπουδῶν. Ὡς πρὸς τὰ πρῶτα, μανθάνομεν ἐξ αὐτοῦ ὅτι τῷ 1801 ὑπῆρχον 35 σχολεῖα καὶ ἐν τυπογραφεῖον, διαμοιραζόμενα ὡς ἐξῆς κατ' ὅλην τὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ περιφέρειαν.

Κωνσταντινούπολις 2 σχολεῖα Τρίπολις 2 Μωρέως 1
 Γωάννινα 2 Πάλαια Πάτρα 1
 Θεσσαλονίκη 2 Σάλωνα 1
 Ἀθῆναι 2 Ἄρτα 1
 Βουκουρέστιον Βλαχίας 2 Σμύρνη 1
 Γιάσιον Μολδαβίας 1 Χίος 1
 Ἀδριανούπολις 1 Πάτμος 1
 Φιλιππούπολις 1 Μιτυλήνη 1
 Ἁγίον Ὄρος 1 Σάμιος 1
 Βέρροια 1 Σίφνος 1
 Καστορία 1 Ρόδος 1
 Σιάτιστα 1 Κρήτη 1
 Μοσχόπολις 1 Λευκωσία Κύπρου 1
 (καὶ 1 τυπογραφεῖον)
 Τύρνοβος Θεσσαλίας 1 Πατριαρχεῖον Ἱερουσαλήμ 1
 Τρίκκαλα 1 Ἀλεξανδρεία 1

Δὲν νομίζομεν ὅτι ἡ ἀπογραφή αὕτη τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρέλθόντος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος εἶναι πλήρης. Τὸ σχολεῖον π. χ. τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Δημιτσάνης δὲν ἀναφέρεται ὡς καὶ ἄλλα Ὅπως δὴ ποτε δίδεται γενικὴ τις περὶ τοῦ ζητουμένου ἐννδία. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ διδασκόμενα ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ μαθήματα, ὁ συγγραφεὺς τοῦ τετραγλώσσου Λεξικοῦ δίδει ἡμῖν τὰς ἐπιμένας εἰδήσεις: «Εἰς τὰ ἀνω ρηθέντα κοινὰ σχολεῖα διδάσκονται τὰ συγγράμματα τῶν συγγραφέων τῆς Ἑλλάδος, ρητόρων, ποιητῶν, ἱστορικῶν, καὶ τὰ τῶν ἁγίων πατέρων, ὅσα συντείνουσιν εἰς τὴν γραμματικὴν, ποιητικὴν καὶ ρητορικὴν τῆς Ἑγκυκλοπαιδείας. Εἰς δὲ τὰ φιλοσοφικὰ σπουδάζουσι τὰ τοῦ Κορυδαλέως εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ Ἀπορρητῶν, μελετῶντες κατὰ μέρος οἱ μαθηταὶ τὸν Ἀφροδισσεῖα, τὸν Σιμπλικίον, τὸν Φιλόπονον καὶ τὸν Θεμιστίον. Εἰς τὰ μαθηματικὰ διδάσκουσι τὴν μαθηματικὴν ὁδὸν, φιλοπόνημα τοῦ αἰδεσιμώτατου ἀρχιεπισκοπικοῦ Ἰωάννινων Κυροῦ Μπαλάνου. Εἰς τὴν θεολογίαν διδάσκουσι τὴν

τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ θεολογίαν καὶ τὴν τοῦ Κορσίου, καὶ τὰ θεολογικὰ συγγράμματα τῶν ἀνατολικῶν ἀγίων πατέρων.»

Α. ΤΖΙΑΠΡΑΣ.

ΙΤΑΛΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΣΣΕΥΜΑΤΑ.

Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν τὴν οἰκονομικὴν ἔκθεσιν τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπουργείου πρὸς τὴν Ἰταλικὴν Βουλὴν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1880. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰ ἔσοδα ὑπερβαίνουν τὰ ἔξοδα κατὰ 28,252,942 νέας δραχμάς. Ἐὰν δὲ ἔλειπον ἕκτακτοι τινὸς πιστώσεις, ψηφισθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ κοινοβουλίου ἐκτὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ ἀνωτέρω περίσσευμα θὰ ἀνέβαινεν εἰς 53,461,647, ὑπολογιζομένου ἐν τῷ ποσῷ τούτῳ καὶ τοῦ ἐκ τῶν ἐκκαθαρίσεων τῶν λ/μῶν ὑπολοίπου ἐκ δρ. 4,272,295. Ἐν γένει τὰ ἔσοδα ἀνέβησαν εἰς 1,439,329,474 ν. δρ. καὶ τὰ ἔξοδα εἰς 1,390,194,122, σημειουμένου ἰδιαιτέρως ὅτι ἀρχικῶς εἶχον τὰ τελευταῖα ὑπολογισθῆ εἰς 1,401,391,038, ἐξ οὗπερ συνάγεται πραγματοποιηθεῖσα ἐπὶ τῶν ἐξόδων οἰκονομία 11,251,916.

Τὸ πραγματικὸν περίσσευμα τῶν 28,252,942 ν. δρ. προέρχεται κατὰ τὸ πλεῖστον, ἤτοι κατὰ 24,366,590, ἀπὸ στερεῶν τῆς ἐπικρατείας εἰσοδημάτων, τῶν ὁποίων ἡ πρόοδος ὑπόσχεται μείζονα ἐν τῷ μέλλοντι εὐρωστίαν. Δι' ἐπόμεναι λεπτομέρειαι τῶν πέραν τοῦ ἀρχικοῦ προϋπολογισμοῦ προβιβασθέντων ἐσόδων δίδουσι τὴν γενικὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔννοιαν. Ἡ ἐπὶ τῶν κινήτων φορολογία παρήγαγε περίσσευμα 2,088,458, ἡ φορολογία ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν 4,949,859, ἡ φορολογία ἐπὶ τῶν μεταγραφῶν 2,662,935 ἡ φορολογία τοῦ χαρτοσήμου 571,911, ἡ φορολογία ἐπὶ τῆς συγκοινωνίας (μεγάλη καὶ μικρὰ ταχύτης) 2,113,532, τὸ τελώνιον 5,348,555, ὁ τηλεγράφος 972,838, οἱ σιδηρόδρομοι τῆς ἐπικρατείας 3,643,100.

Ἡ τάσις αὕτη τῆς αὐξήσεως τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων συνδυάζεται πρὸς καθολικὸν ἐν τῇ Ἰταλικῇ Χερσονήσῳ φαινόμενον. Ἀπὸ τοῦ 1862 μέχρι τοῦ 1880 ἠβξήσαν τὰ εἰσοδήματα ταῦτα κατὰ 500 ἑκατομ. ν. δραχμῶν. Ἡ δὲ αὐξήσις τῶν ἐξόδων παρίστα τὰ ἐξῆς φαινόμενα. Ἀπὸ 800 ἑκατομ. τῷ 1862 ὑπερέβησαν τὸ 1 καὶ $\frac{1}{3}$ δισεκατομμύριον τῷ 1880. Παρατηρητέον ὅτι αἱ τακτικαὶ δαπάναι τῆς ἐπικρατείας ὑπέχουσι τὸ πλεῖστον τῆς αὐξήσεως, διότι αἱ ἕκτακτοι ἀπὸ 159 ἑκατομ. κατέβησαν εἰς 66. Ἀλλ' ὅτι προκαλεῖ περισσότερον τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἐν Ἰταλίᾳ πολιτικῆς εἶναι ἡ ἐξάλειψις τοῦ φοβεροῦ ἐλλείμματος τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς, διότι ἀπὸ ἐλλείμματος 446 ἑκατομμυρίων ἀπέληξεν αὕτη τῷ 1880 εἰς τὸ προεκταθὲν περίσσευμα τῶν 28 ἑκατομμυρίων.

Ἡ οἰκονομικὴ λοιπὸν πρόοδος δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐξησφαλισμένη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς πολιτικῆς ταύτης, ἐκτὸς ἐὰν νέαι διεθνεῖς περιπλοκαὶ μεταβάλωσι τοὺς ἐφ' ὧν στηρίζεται αὕτη ὁρὸς.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΩ 1881.

Α') Κατὰ ξηρὰν.—Ἀπὸ γενικῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας λόγων, διαφευγόντων τὰ ὅρια τοῦ περιοδικοῦ τούτου, ὁ τελευταῖον δημοσιευθεὶς ἀπὸ 20 Μαρτίου 1881 ΠΑ νόμος ἀναβιβάζει τὴν κατὰ ξηρὰν στρατιωτικὴν δύναμιν αὐτῆς διὰ τὸ ἔτος 1881 εἰς 82,824 ἀνδρας, ἐν οἷς δὲν συμπεριλαμβάνονται 1) οἱ προσωρινῶς ἀπαλλασσόμενοι τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας, 2) οἱ τυγχάνοντες ἀναβολῆς κατατάξεως καὶ 3) οἱ ἐθνοφρουροί. Αἱ τρεῖς αὗται κατηγορίαι δύνανται νὰ κληθῶσιν εἰς τὰ ὅπλα, κατὰ τὰς ἐν ἰσχύϊ διατάξεις, καὶ πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 82,824 ἀνδρῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους στρατιωτικὴν εἰσ-

δραχ. τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 124,155,139· ἔλλειμμα 75,103,579 !
Θέλομεν διεξέλθει τὰς γενικὰς τοῦ προϋπολογισμοῦ κατηγο-
ρίας ἰδιαιτέρως ἐπὶ τῶν ἐσόδων καὶ ἰδιαιτέρως ἐπὶ τῶν ἐξόδων.

Α'. ΕΣΟΔΑ.

1) Ἀ μ ε σ ο ι φ ὄ ρ ο ι 10,596,000 ἤτοι α) ἔγγειος φό-
ρος καὶ δικαιώματα ἐπικαρπίας 6,011,000, β') φόρος ἐπὶ τῶν
βοσκῶν 60,000, γ') φόρος ἐπὶ τῶν ζώων 1,900,000, δ') φό-
ρος ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων 1,300,000, ε') φόρος ἐπὶ τῶν
οἰκοδομῶν 1,100,000, στ') φόρος 3 τοῖς 0)0 ἐπὶ τοῦ εἰσοδή-
ματος τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν 225,000.

2) Ἐ μ μ ε σ ο ι φ ὄ ρ ο ι 24,800,000, ἤτοι α) τελώνιον
18,620,000, β') χαρτόσημον 5,300,000, γ') διάφορα δι-
καιώματα 730,000, δ') φόρος ἐπὶ τῶν παιγνιοχάρτων
150,000.

2) Δ η μ ὄ σ ι α Κ α τ α σ τ ῆ μ α τ α 1,354,000, ἤτοι
α) ταχυδρομεῖον 650,000, β') τηλέγραφος 700,000,
γ') τυπογραφεῖον 4,200.

4) Δ η μ ὄ σ ι α ν ο μ ῆ μ α τ α καὶ κ τ ῆ μ α τ α 2,780,
360, ἤτοι α) μεταλλεῖα καὶ ὄρυκτά 852,500, β') ὕδατα
θερμὰ 10,000, γ') ἄλυκαὶ 900,000, δ') ἰχθυοτροφεῖα
316,330, ε) δάση 535,000, στ') ἐλαιῶνες 1,000, ζ') στα-
φιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες 7,000, η) περιβόλια καὶ ἄλλα κτή-
ματα 137,700, θ) κτήματα διοικούμενα δι' ἐπιστάσιας
2,000, ι) δημόσια κτίρια καὶ ἐργοστάσια 18,830.

5) Ἐ κ π ο ι ῆ σ ε ι ς ἔ θ ν ι κ ῶ ν κ τ ῆ μ ᾶ τ ω ν 4,128,
000, ἤτοι α) χρεωλύσια καὶ τόκοι προικοκτησιῶν, χρέη ἐκ
προικοκτησιῶν ἀνανεωθέντα, καὶ δεκαετεῖς πιστώσεις προικο-
κτησιῶν 200,000, β') δεκαετεῖς πιστώσεις φθαρτῶν κτημά-
των 325,000, γ) πεμπτημόριον καὶ ὀλικὴ τιμὴ φθαρτῶν
κτημάτων 30,000, δ') ἐπταετεῖς δόσεις γηπέδων 3,000, ε)
τίμημα οἰκοπέδων Πατρῶν κλπ. 70,000, στ') χρεωλυτικαὶ
δόσεις γαιῶν καὶ φυτειῶν 3,500,000.

6) Δ ι ᾶ φ ο ρ α εἰ σ ο δ ῆ μ α τ α 1,997,000, ἤτοι α) τό-
κοι ὑπερημερίας 250,000, β') ποινικὰ ἐργοστάσια 5,000,

γ') ἀπόληψις ποινικῶν ἐξόδων 250,000, δ') ἀπόληψις προ-
καταβληθέντων εἰς πολιτικάς δίκας 10,000, ε) ἔξοδα κατα-
μετρήσεως ἀμπελῶν κλπ. 45,000, στ') τυχηρὰ εἰσοδήματα
505,000, ζ') εἰσπράξεις λόγῳ πολιτικῶν συντάξεων 900,000,
η) ἀπόληψις προκαταβολῶν ἐξ ἐκλογικῶν εἰδῶν 2,000,
θ) ἀπόληψις προκαταβολῶν πρὸς ἀποξήρανσιν καὶ ἄρδευσιν
Βοιωτικοῦ πεδίου 30,000.

7) Ἐ κ κ λ η σ ι α σ τ ι κ ᾶ εἰ σ ο δ ῆ μ α τ α 396,000,
ἤτοι α) ἐκποιήσεις ἀκινήτων μοναστηριακῶν κτημάτων
40,000, β') πολυετεῖς ἐνοικιάσεις ὁμοίων 290,000, γ') μο-
νοετεῖς ἐνοικιάσεις ὁμοίων 2,000, δ') ἐκκλησιαστικοὶ τόκοι
ὑπερημερίας 10,000, ε) διάφορα ἐκκλ. ἔσοδα 1,000, στ') κα-
θυστεροῦντα ἐξ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων 53,000

8) Ἐ σ ο δ α κ ε κ λ ε ι σ μ ῆ ν ω ν χ ρ ῆ σ ε ω ν, δημόσια καὶ
ἐκκλησιαστικὰ 1,500,000.

9) Κ α θ υ σ τ ε ρ ο ῦ ν τ α ἀνανεωθέντα χρέη 1,500,000

Β'. ΕΣΟΔΑ.

1) Χ ρ ῆ ο ς δ η μ ὄ σ ι ο ν 24,912,960, ἤτοι α) χρέος
ἐξωτερικὸν 1,272,000, β') χρέος ἐσωτερικὸν 19,751,000,
γ') συντάξεις 3,889,960.

2) Χ ο ρ η γ ῖ α ι 1,685,000, ἤτοι α) πρὸς τὸν Βασιλέα
1,125,000, β') διὰ τὸ Νομοθετικὸν σῶμα 560,000,

3) Γ ε ν ι κ ῆ ὑ π η ρ ε σ ῖ α 90,620,875, ἤτοι α) Ὑπουρ-
γεῖον Ἐξωτερικῶν 1,639,236, β') Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης
3,018,287, γ') Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν 5,249,859, δ') Ὑ-
πουργεῖον Ἐκκλησιαστικῶν 1,477,385, ε) Ὑπουργεῖον Στρα-
τιωτικῶν 71,323,580, στ') Ὑπουργεῖον Ναυτικῶν 5,282,
680, ζ') Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν 1,629,797.

4) Ἐ ξ ο δ α διοικήσεως, ἐπιστάσιας καὶ εἰσπράξεως τῶν
φόρων 2,453,103.

5) Δ ι ᾶ φ ο ρ ο ι π λ η ρ ω μ α ῖ 4,583,200, ἤτοι α) ἐπιστρο-
φαὶ χρημάτων 59,000, β') ἀποζημιώσεις 337,200, γ) συμψη-
φισμὸς πιστωτικῶν γραμματίων 100,000 δ') ἀπόδοσις κεφα-
λαίων ὁδοποιίας 3,800,000, ε) ἀποξήρανσις Βοιωτικοῦ πε-

δίου 30,000 στ') ανέγερσις πυρικαποθήκης ἐν Κερατσινίῳ 31,000 ζ') ανέγερσις ἀποθήκης ἐν Πειραιεῖ πρὸς ἐναπόθεσιν εὐφλέκτων ὑλῶν 14,000 η) ανέγερσις ἀποθηκῶν τῆς διαμετακομίσεως Σύρου 119,000.

Οὕτως ἐκάνονίσθησαν τὰ τῶν δημοσίων, ἐξόδων. Ἐὰν ὅμως αἱ χορηγούμεναι πιστώσεις, ἀνευ ἐπεκτάσεως τῆς ὑπηρεσίας, δὲν ἐξαρκέσωσι πρὸς πληρωμὴν τῶν προκυφουτῶν δαπανῶν, ἐπιτρέπεται ἵνα ἀπούσης τῆς Βουλῆς χορηγηθῶσι διὰ Β. Διαταγμάτων ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσῃ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, μόνον ἐπὶ τῶν ἐφ' ἐξῆς ἀρθρῶν τῶν εἰδικῶν προϋπολογισμῶν τῶν Ὑπουργείων.

Α) Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης· διὰ διατροφήν τῶν ὑποδίκων, δι' ἀποζημιώσεις συνέδρων, δι' ἀποζημιώσεις μαρτύρων, δι' ἐξοδα μεταγωγῆς ὑποδίκων, δι' ἐξοδα γραφείου καὶ ἀποσκευῆς Κακουργιοδικείων, δι' ἐξοδα μεταγωγῆς ἀνακριτῶν καὶ δι' ἐξοδα ἐκτελέσεως θανατικῶν ἀποφάσεων.

Β) Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν· διὰ γενικὰ μέτρα ἀσφαλείας, διὰ διατήρησιν τῶν καταδίκων, δι' ἀπόδοσιν διδόνων τηλεγραφικῶν τελῶν, δι' ἐκτέλεσιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, δι' ἐξοδα πρὸς ἐφαρμογὴν ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν μέτρων καὶ διὰ συνδρομὴν προσφύγων.

Γ) Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν· διὰ τροφάς, διὰ ἱματισμὸν, δι' ὅπλισμὸν καὶ πολεμεφόνδια καὶ διὰ μετακομίσεις καὶ ὁδοποιίας στρατοῦ.

Δ) Ὑπουργεῖον Ναυτικῶν· διὰ ἱματισμὸν, διὰ τροφάς, δι' ὅπλισμὸν καὶ διὰ γαϊάνθρακα.

Ε) Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν· διὰ ποσοστὰ εἰσπράξεων, διὰ ποσοστὰ φόρων ἐπιτηδευμάτων καὶ οἰκοδομῶν, δι' ἀποδόχας χαρτοσήμου, διὰ ποσοστὰ γραμματοσήμου, δι' ἐξοδα ἐξορύξεως ὀρυκτῶν, δι' ἐξοδα καλλιεργείας καὶ μεταφορᾶς ἀλάτων, δι' ἐπιστροφὰς χρημάτων, δι' ἀντιμισθίαν δικηγόρων καὶ δι' ἀπόδοσιν κεφαλαίων ὁδοποιίας.

Τέλος ἐλήφθη ἡ στερεότυπος καταστάσα ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς τῆς Ἑλλάδος πρόνοια, ὅτι αἱ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ

τῶν ἐξόδων τοῦ ἔτους 1881 συμπεριληφθεῖσαι καὶ ἐγκριθεῖσαι πιστώσεις ἐπιτρέπεται νὰ δαπανηθῶσι, καὶ ἐν δὲν ὑπάρχῃ προγενέστερος νόμος ἐπιτρέπων αὐτάς.

Π. Σ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΤΥΝΙΔΟΣ.

Δι' τελευταῖαι μεταξὺ Γαλλίας καὶ Τύνιδος πολεμικοδιπλωματικαὶ περιπλοκαὶ φέρουσι τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τῆς τελευταίας χώρας, τῆς ὁποίας τὰ οἰκονομικὰ δύνανται, ἀπὸ τῶν ὑπαρχουσῶν ἀτελῶν πηγῶν, κατὰ προσέγγισιν νὰ μελετηθῶσι. Ἱστορικὴ τις παρέκβασις δὲν θὰ ἦτο ἀπὸ σκοποῦ. Πρόκειται περὶ χώρας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπῆρξεν ἄλλοτε ἡ μεγάλη δύναμις τῆς Καρχηδόνας. Ὅποιας ἀναμνήσεις ἢ μελέτη τῆς Καρχηδονικῆς ἱστορίας ἐνεχάραξεν εἰς τὴν φαντασίαν τῶν τοῦ σχολείου ἡλικιῶν! Καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἐὰν ἔλειπον ἐκ τῆς χώρας ταύτης, ἤρκει τὸ μεγαλεπήβολον πνευματικὸν προϊόν αὐτῆς, ὁ Ἀννίβας, ἵνα γράψῃ τὰς τύχας τῆς εἰς τὰς σελίδας τοῦ αἰωνίου βιβλίου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ πόλις ἐκείνη εἶναι σήμερον σωρὸς ἐρειπίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται τὰ καταστραμμένα τείχη τῆς Ἀκροπόλεως (Βύρσα). Πλησίον αὐτῆς ἦτο ὁ περίφημος πολεμικὸς λιμὴν τῆς Καρχηδόνας καὶ παρ' αὐτῷ ὁ ἐμπορικὸς, ἐνούμενος μετὰ τοῦ πρώτου διὰ διώρυγος. Σήμερον εἶναι οὗτοι κεχωσμένοι. Τὸ χωρίον Μάλκα κεῖται ἐπὶ μέρους τῶν ἐρειπίων τούτων, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει εἰς τοὺς μεγάλους τῆς δημοκρατίας καιροὺς τὴν νέαν τῆς Καρχηδόνας πόλιν (Μέγαρα), περιβαλλομένην πολλαχοῦ ὑπὸ τριπλοῦ τείχους, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὁποίου εἶχεν ὕψος 30 πήχεων. Ἀλλὰ πρὸς τί τοιαῦτα περιγραφαί; Τὰ ἐρείπια τῆς ὕλης εἶναι μηδὲν πρὸς τὴν αἰωνιότητα, τὴν ὁποίαν ἀφίνουσιν ὀπισθὲν των αἱ πράξεις τῶν μεγάλων ἐθνῶν. Ρίπτομεν λοιπὸν δάφνην εἰς τὸ παρελθὸν τοῦ Καρχηδονιακοῦ λαοῦ καὶ ἐρωτῶμεν ποῦ εἶναι τὸ παρὸν τοῦ; Δὲν ὑπάρχει.

Ἐκεῖνος ὁ τρομερὸς λόγος τοῦ ἀμειλίκτου τῆς Καρχηδόνος ἐχθροῦ τοῦ Κάρτωνος «*delenda est Carthago*» ἠλήθευσεν ἐντελῶς. Ὄταν τὰ πάντα συνετελέσθησαν καὶ ἡ τύχη ἐγκατέλειπεν ὀλοσχερῶς τὴν πόλιν τῆς Διδουῖς, τότε αἱ γυναῖκες τῶν Καρχηδονίων, προτιμῶσαι τὸν θάνατον, ἔθεσαν εἰς αὐτὴν πῦρ, τὸ ὁποῖον πρὸ τοῦ νικητοῦ ἐχθροῦ ἐπὶ 16 ἡμέρας κατέφαγε τὰς κατοικίας 700,000 ἀνθρώπων. Τοιοῦτοτρόπως ἐτελείωσεν ἡ ζωὴ τῆς Καρχηδόνος, διαρκέσασα 732 ἔτη. Αἱ μετὰ ταῦτα ἐπ' αὐτῆς Ρωμαῖκαὶ καὶ ἐξ ἄλλων ἐθνῶν ἐποικήσεις δὲν εἰσέρχονται εἰς τὸ σύστημα τῶν ἰδεῶν, αἵτινες κινουσι τὸν κάλαμον ἡμῶν. Ὡς προηγουμένως εἴπομεν, ὄλα παρῆλθον. Καὶ σήμερον ἡ μὲν πόλις τῶν Καρχηδονίων εἶναι ἔρημος, ἡ δὲ πέριξ αὐτῆς χώρα ἀποτελεῖ τὴν ἡγεμονεῖαν τῆς Τύνιδος ὑπὸ κυριαρχίαν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὀνοματικῆν, διατελοῦσα τοῦ Σουλτάνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ κυβερνωμένη δεσποτικῶς ὑπὸ ἐνὸς Δέη.

Ἡ ἡγεμονεῖα αὕτη περιλαμβάνει ἕκτασιν 190,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, καθοριζομένη ἀρκτικῶς καὶ ἀνατολικῶς ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, μεσημβρινοανατολικῶς ὑπὸ τῆς ἡγεμονεῖας τῆς Τριπόλεως, μεσημβρινῶς ὑπὸ τῆς ἐρήμου Τουαρέγκ καὶ δυτικῶς ὑπὸ τῆς Ἀλγερίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς χώρας ταύτης ἀνεβιβάζετο κατὰ τὸ 1850 εἰς 3 ἑκατομμύρια· ἐν τούτοις σήμερον μόλις ὑπολογίζεται εἰς τὸ ἡμισυ κατὰ συνέπειαν ἐπιδημιῶν, σιτοδειῶν καὶ λίαν πιθανῶς ὑπολογιστικῶν λαθῶν, κοινῶν κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιόδους ὡς ἐκ τῆς ὀπισθοδρομικῆς τοῦ τόπου καταστάσεως. Ὁ πληθυσμὸς οὗτος διαιρεῖται εἰς τρεῖς κατηγορίας, ἧτοι 1) εἰς Εὐρωπαϊοὺς ὑπολογιζομένους μέχρις 25 — 30 χιλ. 2) εἰς Ἑβραίους μέχρις 70 χιλ. καὶ 3) εἰς Μωαμεθανοὺς, ὑπολογιζομένους περὶ τοὺς 1,100,000 καὶ κατατασσομένους εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας, ἧτοι εἰς Βερβέρους οἵτινες εἶναι ἰδίως ἰθαγενεῖς ἐγκατεστημένοι ἐπὶ τῶν ὀρέων γεωργοί, καὶ εἰς Ἀραβας οἵτινες εἶναι μᾶλλον ἀποικοὶ νομαδικοὶ τῶν πεδιάδων ποιμένες. Ἐν γένει τόσον οἱ Βέρβεροι ἔσον καὶ οἱ Ἀραβες διαι-

ροῦνται εἰς διαφόρους φυλάς. Μεταξὺ δὲ τῶν πρώτων ἡ σημαντικωτέρα ἀποτελεῖται ὑπὸ τῶν Κρουμίρ, οἵτινες ἔδωκαν τὴν προέχουσαν ἀφορμὴν τῆς ἐνεστώσης μεταξὺ Γαλλίας καὶ Τύνιδος συγκρούσεως.

Ἡ σημαντικωτέρα πόλις τῆς ἡγεμονεῖας τῆς Τύνιδος εἶναι ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Τύνις, πόλις ἀρχαία, ἀναφερομένη ὑπὸ τοῦ Στράβωνος. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὑπολογίζονται εἰς 150,000 μεταξὺ τῶν ὁποίων 30,000 Ἑβραῖοι. Κατόπιν ἔρχεται ἡ ὡς ἱερὰ θεωρουμένη πόλις Καιρουάν μετὰ 60,000 κατοίκων, περιέχουσα ἐν τῷ κυρίῳ αὐτῆς Τζαμίῳ τὰ λείψανα πολλῶν ἀπογόνων τοῦ Μωάμεθ, τὸ Σφάξ μετὰ 14,000 κατοίκων, τὸ Μοναστήρ μετὰ 12,000 κατοίκων, τὸ Μπάκεν μετὰ 11,000 κατοίκων, ἡ Σούσα μετὰ 10,000 κατοίκων, κλπ. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ὁ σποραδικὸς συνοικισμὸς τῆς Δζερβάχ, τῶν ἀρχαίων Λωτοφάγων, περιλαμβάνων 40,000 κατοίκων, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑψοῦται βαρβαρικὸν μνημεῖον, εἶδος πυραμίδος ὕψους 25 — 30 πρῶτων, κατεσκευασμένης ἐκ κεφαλῶν Ἰσπανῶν νικηθέντων τῷ 1558 ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Τύνιδος εἶναι πυκνότερος πρὸ τὸ ἐσωτερικόν, μέχρις οὗ ἀπολήγει εἰς ἔρημον. Τὸ μεσογειότερον τμήμα τῆς χώρας περιέχει πλουσίας μεταλλοφόρους γαίας καὶ δάση μεγαλοπρεπῆ. Ἴνα δώσωμεν γενικὴν τινα ἔννοιαν τοῦ δασικοῦ πλούτου τῆς Τύνιδος, ἀνεξαρτήτως τῶν μεγάλων καταστροφῶν τὰς ὁποίας ἡ βαρβαρότης ἐπ' αὐτοῦ κατὰ πᾶν ἔτος διὰ τοῦ πυρὸς ἐνεργεῖ, μόνος ὁ μικρὸς λιμὴν Κάλ τῷ 1872 ἐξήγαγεν 38 χιλ. στατηῆρας, ἐξ ὧν 20,000 εἰς στυπτικὰς φλοιοῦ δένδρων ὕλας, 12,000 εἰς ἀνθράκας καὶ 6,000 εἰς σιδηροδρομικὴν ξυλείαν Ἡ κυρίως γεωργικὴ σημασία τῆς Τύνιδος ἐξηγεῖται ἀπὸ σημαντικωτάτου ἱστορικοῦ σημείου, διότι ἐθεωρεῖτο ἐπὶ τῆς Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς ὡς ὁ σιτοβολῶν τῆς Ἰταλίας, ἐξ οὗ συνάγεται καὶ μία τῶν γενικῶν βλέψεων τὰς ὁποίας οἱ Ἰταλοὶ πολιτικοὶ ἔχουσι προσηλωμένας ἐπὶ τοῦ ἐνεστώτος μεταξὺ Γαλλίας καὶ Τύνιδος ζητήματος. Ἡ ἐν μικρῷ νῦν καλλιέργεια τοῦ βάμβακος, τοῦ λίνου, τῆς κανάβιος

καὶ λοιπῶν βιομηχανικῶν φυτῶν, καὶ ἄλλων προϊόντων ὡς ἀνεκὰ, φιστικίων, ἀμυγδάλων, κίτρων, πορτοκαλίων, βανανῶν, συκῶν κλπ. δεικνύει ὁποίας διαστάσεις γεωργικῆς παραγωγῆς ἐπιτρέπει τὸ κλίμα τῆς Τύνιδος. Ἡ ἐλαιοφυτεία, ἥτις πρὸ τοῦ 1830 ἦτο ἡγεμονικὸν νόμισμα, εἶναι ἤδη εἰς χεῖρας τῶν Εὐρωπαίων.

Ἡ ἐν Τύνιδι κτηνοτροφία ἀποτελεῖ ἓνα τῶν σημαντικωτέρων κλάδων τῆς ὅλης παραγωγῆς, ἀνάλογον πρὸς τὸ εἰδικῶς εἰς αὐτὴν ἀσχολούμενον Ἀραβικὸν τοῦ πληθυσμοῦ τμήμα. Τὰ πρόβατα τῆς Τύνιδος διακρίνονται ἐκ τῆς ὠραιότητος καὶ τῆς χονδρῆς οὐρᾶς των, οἱ βόες εἶναι μικρόσωμοι, οἱ κάμηλοι εἶναι ἐκ τοῦ καλλιτέρου εἶδους.

Ἡ βιομηχανία τῆς Τύνιδος διακρίνεται ἰδίως ἀπὸ ἀρχαίων χρόνων εἰς τὰ μεταξωτά της, τῶν ὁποίων περίφημα εἶναι τὰ γυναικεῖα ἐπανωφόρια (Ὀγιάρ) μετὰ κοσμημάτων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν, ὡς καὶ λοιπὰ φορέματα, διαφόρων χρωμάτων. Οἱ τάπητες τῆς Τύνιδος κέκτηνται μεγάλην ὑπόληψιν. Μεγάλαι ποσότητες ἀντικειμένων προσωπικῶν στολισμῶν, ὀπλισμῶν καὶ ἀπολαύσεων κατασκευάζονται ἐκεῖ ἰδίως διὰ τὸν μωαμεθανικὸν πληθυσμὸν. Ἐν γένει ὅμως ὅσον ἀφορᾷ τὰς βιομηχανικὰς μεθόδους, ὅπως καὶ αἱ γεωργικαὶ καὶ αἱ κτηνοτροφικαί, διατελοῦσιν αὐταὶ εἰς τὴν ἀρχαϊκὴν ἔτι περίσδον.

Ἡ διεθνῆς ἐμπορικὴ σημασία τῆς Τύνιδος ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐπομένης ἐν ἔτει 1873 κινήσεως τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς της, ἀναβιβάζομένων ὁμοῦ εἰς τὸ ποσὸν 47,709,000 νέων δραχμῶν. Α') Εἰσαγωγή: ὑφάσματα ἀξίας ν. δρ. 6,491,000· ὑλικά σιδηροδρομικά, φωταερίου κττ. 2,853,000· μεταξωτά 2,190,000· ζάκχαρι 1,259,000· οἶνοι καὶ οἶνοπνεύματα 692 χιλ. καφέ 629 χιλ. δέρματα 623 χιλ. χρώματα καὶ φάρμακα 577 χιλ. ὀρεπτικαὶ οὐσίαι 520 χιλ. κοσμήματα 402 χιλ. ἔρια 357 χιλ. ὄπλα 298 χιλ. ἔλαια 255 χιλ. μικρὰ σιδηρικά 266 χιλ. διάφορα 802 χιλ. τὸ ὅλον 18,154,000. — Β') Ἐξαγωγή: σίτος 15,375,000· ἔλαιον 7,137,000· κριθή 1,529,000· σπάρτα 1,203,000· ἔρια 860 χιλ.

ὑφάσματα 432 χιλ· φοίνικες 399 χιλ· δέρματα 210 χιλ· σπόγγοι 192 χιλ· σάπωνες 158 χιλ· κηρός 121 χιλ· βούτυρον 108 χιλ· διάφορα 528 χιλ· τὸ ὅλον 29,555,000.

Ἐκ τῆς διεθνούς ἐμπορικῆς κινήσεως τῆς Τύνιδος πλέον τοῦ ἡμίσεως ἐνεργεῖται διὰ τοῦ λιμένος Γκουλέτα (29 ἑκατομ. ν. δρ. τῷ 1873), ὅστις ἀπέχει 12 ὥρας τῆς πρωτευούσης τῆς Τύνιδος καὶ συνδέεται μετ' αὐτῆς διὰ σιδηροδρόμου, τῷ 1873 μεταβιβάσαντες 300,000 ἀνθρώπων. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰσῆλθον ἐν τῷ λιμένι τούτῳ 1,272 πλοῖα χωρητικότητος 121,957 τόνων καὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτοῦ 1,246 πλοῖα τόνων 119,524. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῶν φορτίων, κατὰ μὲν τὴν εἰσαγωγὴν 7,091,000 ν. δραχμᾶς ἀνήκον εἰς Γαλλικὴν σημαίαν, 5,823,000 εἰς Ἀγγλικὴν καὶ 1,366,000 εἰς Ἰταλικὴν, κατὰ δὲ τὴν ἐξαγωγὴν 9,477,000 ἀνήκον εἰς τὴν Ἰταλικὴν σημαίαν, 2,423,000 εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ 1,546,000 εἰς τὴν Ἀγγλικὴν.

Ἐν τῇ ἡγεμονείᾳ τῆς Τύνιδος τῷ 1873 τὰ μὲν δημόσια ἔσοδα ἐλογίζοντο εἰς 10,000,000 νέων δραχμῶν, τὰ δὲ δημόσια χρέη εἰς 100,000,000. Ἡ φορολογία τῆς χώρας συνίσταται ἐν τοῖς ἑξοῖς: 1) Κανὸν ἥτοι φόρος τῶν ἐλαιῶν, 2) Ἑρμπα φόρος ἐπαγγελματικὸς, 3) Ἀχούρ δεκάτη ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, 4) φόροι τῆς ἐρήμου, 5) φόρος παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως καπνοῦ, 6) τελώνιον 3 τοῖς % ἐπὶ τῆς ἀξίας. Ὑπολογιστέα ἐπίσης καὶ τινὰ δημόσια προσοδοφόρα κτήματα, ὡς ἀλυκαὶ καὶ μεταλλεῖα μολύβδου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν στρατιωτικὴν σύνταξιν τῆς χώρας, τῷ 1873 ὁ στρατὸς τῆς Τύνιδος ὑπελογίζετο εἰς 6 — 8 χιλ. ἀνδρῶν. Ἐν τούτοις τὸ θέμα τοῦτο δεῖται πλειοτέρων ἐρευνῶν, διότι ἐν ἐποχῇ οὐχὶ πολὺ ἀρχαιοτέρα ἀνεβιβάζετο ὁ στρατὸς αὐτῆς εἰς 28 χιλ. ἀνδρας, ἐξ ὧν 16 χιλ. ἀτακτοὶ καὶ 12 χιλ. τακτικοί. Τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν εἶναι ἀσήμαντον, 2 ἢ 3 μετρῶν ἡμελημένα σκάφη.

ΕΠΙΣΤΟΛΙΚΑ ΔΕΛΤΑΡΙΑ.

Τὰ ἐπιστολικά δελτάρια εἶναι ἐπιμήκη τεμάχια στερεοῦ χάρτου φέροντος ἐκτετυπωμένον ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν μέρους τὸ γραμματόσημον καὶ χῶρον ἰκανὸν πρὸς θέσιν τῆς ἐπιγραφῆς (ὄνομα καὶ ἐπώνυμον παραλήπτου, πόλις, ὁδὸς καὶ ἀριθμὸς οἰκίας ἐν ἣ ὁὗτος κατοικεῖ). Τὸ ὀπίσθιον πρόσωπον τοῦ χάρτου εἶναι προωρισμένον διὰ τὰς σημειώσεις, τὰς ὁποίας ὁ ἀποστέλλων τὸ δελτάριον θέλει νὰ ἀνακοινώσῃ πρὸς τὸν παραλήπτην. Ἐννοεῖται ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι τὰ δελτάρια εἶναι ἀσφράγιστα καὶ ἡ μυστικότης αὐτῶν ἀνατίθεται εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας. Ὅπως δὴποτε ὄλος ὁ σκοπὸς τοῦ ἐπιστολικοῦ δελταρίου ἀνήκει εἰς τὴν ταχύτητα καὶ τὴν εὐχέρειαν τῆς ταχυδρομικῆς δι' αὐτοῦ συγκοινωνίας. Δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ εἰδοποιήσεων προχείρων καὶ περὶ ἀνακοινώσεων, τῶν ὁποίων ἡ ἀλληλουχία ἀνήκει εἰς τὴν ἀτομικὴν ἐκάστου βιωτικὴν ἱστορίαν.

Μέχρι τοῦδε ἡ Ἑλλάς δὲν ἔθεσεν ἔτι ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῆς εἰς κυκλοφορίαν τὰ ἐπιστολικά δελτάρια. Διαφέρει ἐπὶ τῶν μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς ταχυδρομικῶν σχέσεων τῆς, διότι τὰ ἐπιστολικά δελτάρια εἶναι κατ' αὐτὰς ἐν ἐνεργείᾳ ἀφ' ἧς ὁ νόμος τῆς 14 Δεκεμβρίου 1878 ἐπεκύρωσεν τὴν ἐν Παρισίοις ἀπὸ 20 Μαΐου 1878 συνομολογηθεῖσαν διεθνῆ ταχυδρομικὴν σύμβασιν, τὴν ἀποτελέσασαν μεταξὺ 29 ἐπικρατειῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν τὸν γνωστὸν «Παγκόσμιον Ταχυδρομικὸν Σύνδεσμον.» Εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ Συνδέσμου τούτου δύνανται νὰ διευθύνωνται ἐπιστολικά δελτάρια. Τὸ ἐπ' αὐτῶν τετυπωμένον τέλος γραμματοσήμου εἶναι 15 λεπτον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἑλλάδος χρῆσιν τῶν ἐπιστολικῶν δελταρίων, ἐκανονίσθη αὕτη διὰ τοῦ νόμου

τῆς 18 Ἀπριλίου 1880 ὡς ἐξῆς: Ἐπετράπη ἡ χρῆσις αὐτῶν ἐπὶ τέλει 10 λεπτῶν ἕκαστον κατὰ τὴν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἀποστολὴν, καὶ 5 λεπτῶν κατὰ τὴν ἐντὸς τῆς αὐτῆς πόλεως ἀποστολὴν. Διπλᾶ δελτάρια ἐπὶ πληρωμῇ τοῦ διπλασίου τῶν ἀνωτέρω τελῶν, φέροντα προπληρωμένην τὴν ἀπάντησιν τοῦ παραλήπτου, τίθενται συγχρόνως εἰς κυκλοφορίαν. Καὶ δελτάρια δὲ ἐπὶ συστάσει ἀποστέλλονται, τιθεμένου ἐπ' αὐτῶν προσθέτου κινητοῦ τέλους γραμματοσήμου 20 λεπτον. Ὁ κανονισμὸς τοῦ σχήματος τῶν ἐσωτερικῶν δελταρίων, τῆς ἐκτυπώσεως καὶ πωλήσεως αὐτῶν κλπ. ἀνετέθησαν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν.

Ἄς ἴδωμεν πότε ἡ ἐξουσία αὕτη θὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἐφ' ἑαυτὴν ἐπὶ τοῦ χρησιμωτάτου τούτου ἐφοδίου τῆς ἐσωτερικῆς τῶν ἐθνῶν ταχυδρομίας, τὸ ὁποῖον διὰ τῶν πλεονεκτημάτων ἀπανταχοῦ χαρακτηρίζεται.

Λ. Γ.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΑ.

Αἱ ἐν Βελγίῳ τελευταῖαι μελέται τῆς Καταστατικῆς ἀπέληξαν εἰς τὰ κατωτέρω δημοσιευόμενα πορίσματα σχετικῶς πρὸς τὴν διανομὴν τῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν. Πρόκειται περὶ δύο κατὰ τὸ θέμα τοῦτο κατηγοριῶν, ἐξ ὧν ἡ μὲν περιλαμβάνει τὴν ἔκτασιν τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν ἐπὶ 10,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἡ δὲ ἀναφέρεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν τηλεγραφημάτων τὰ ὁποῖα ἀντιστοιχοῦσι πρὸς ἐκάστην ἑκατοστὴν κατοίκων. Περιττὸν νὰ σημειωθῇ ἰδιαιτέρως, ὅτι μεταξὺ τῶν δύο τούτων κατηγοριῶν ἡ δευτέρα ἐξηγεῖ ἀκριβέστερον τὴν σχετικὴν ἐν ἐκάστη τῶν ἐπικρατειῶν ἔντασιν τῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας, ἐνῶ ἡ πρώτη ἔχει τι ἑλλειπὲς πρὸ πάντων ἐν ταῖς χώραις ἐκεῖναις, αἵτινες ὡς αἱ Ἑνωμένα Πολιτεῖαι, ἡ Αὐστραλία, ἡ Ρωσσία, ἡ Βρασιλία κλπ. περιλαμβάνουσι μεγάλας ἐκτάσεις ἀκατοικήτους.

Α'. — Έκτασις (τηλεγραφ. γραμμῶν ἐπὶ 10 χιλ. □ χιλιομέτρων)

Χῶραι	χιλιομέτρα	Χῶραι	χιλιομέτρα
Βέλγιον	1,837	Ἡν. Πολιτεῖαι	164
Ἑλβετία	1,583	Γουατεμάλα	154
Μ. Βρετανία	1,312	Ρωσσία	139
Γερμανία	1,324	Ἄγγλ. Ἰνδία	126
Λουξεμβούργον	1,160	Κοσταρίκα	121
Ὀλλανδία	1,140	Τύνις	81
Γαλλία	1,124	Αἴγυπτος	77
Τουρκία	999	Ἰαπωνία	77
Δανιμαρκία	881	Μεξικόν	62
Ἰταλία	862	Αὐστραλία	62
Αὐστροουγγαρία	774	Οὐραγκουάη	56
Ἑλλάς	612	Ὀνδουράς	45
Μαυροβούνιον	469	Ὀράνζ	40
Πορτογαλλία	414	Ἀργεντίνη	36
Ρωμουνία	403	Κολομβία	36
Βουλγαρία	322	Ὀλλανδ. Ἰνδία	35
Ἰαπωνία	310	Χαουάι	33
Σερβία	300	Περσία	33
Νορβηγία	236	Καναδάς	21
Χιλι	233	Βρασιλία	8
Σουηδία	187	Βενεζουέλα	5
Ἀλγερία	176	Παραγκουάη.	3

Β'. — Τηλεγραφήματα (ἐπὶ 100 κατοίκων).

Χῶραι	τηλεγραφήματα	Χῶραι	τηλεγραφήματα
Αὐστραλία	156	Τουρκία	19
Ἑλβετία	93	Ρωμουνία	16
Μ. Βρετανία	67	Πορτογαλλία	15
Ὀλλανδία	67	Ἀργεντίνη	12
Βέλγιον	59	Ἀλγερία, Τύνις	12
Δανιμαρκία	48	Ἰσπανία	12
Γαλλία	39	Σερβία	10
Νορβηγία	37	Οὐραγκουάη	9
Γερμανία	37	Περσία	8
Καναδάς	31	Ρωσσία	8

Χῶραι	τηλεγραφήματα	Χῶραι	τηλεγραφήματα
Λουξεμβούργον	29	Χιλι	7
Αὐστροουγγαρία	22	Κολομβία	4
Ἰταλία	20	Βουλγαρία	3
Σουηδία	19	Ὀλλανδία	3
Ἑλλάς	19	Βρασιλία	2

Ἐὰν μελετήσωμεν τὴν ἐπὶ τῶν τηλεγραφικῶν τούτων πινάκων σχετικὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος, παρατηροῦμεν ὅτι πρὸς μὲν τὴν ἔκτασιν τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν τῆς κατέχει τὴν 12ην βαθμίδα ἐπὶ 446άθμου κλίμακος, πρὸς δὲν τὴν ἔντασιν τῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας τῆς κατέχει τὴν 15ην βαθμίδα ἐπὶ 306άθμου κλίμακος. Δὲν εἶναι ἀνάξιον παρατηρήσεως, ὅτι κατ' ἀμφοτέρας τὰς κλίμακας (πρὸς τε τὴν ἔκτασιν τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν καὶ πρὸς τὴν ἔντασιν τῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας) ἡ Ἑλλάς προΐσταται τῆς Ρωσσίας, Ἰσπανίας, Πορτογαλίας, Ρωμουνίας, ἵνα μὴ μνημονεύσωμεν ὄλων τῶν λοιπῶν χωρῶν.

ΠΟΤΑΜΟΠΛΟΙΑ ΤΟΥ ΔΟΥΝΑΒΕΩΣ.

Ἄλλοτε ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις ἐπραγματεύθη περὶ τῆς Ἑλληνο-γερμανικῆς ἐπόψεως τοῦ Δουνάβεως (φυλ. 23 Ἰανουαρίου 1875 σελ. 481) κατὰ τὴν ἐμπορικὴν καὶ πολιτικὴν ἔποψιν αὐτῶν. Ἄλλ' ἡ μεγάλη αὕτη ὑδατίνη ὁδὸς, ἥτις ἐνόησε τὴν κεντρικὴν Εὐρώπην διὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου μετὰ τῆς Ἀνατολῆς, διατελεῖ ὑπὸ διαφόρους ἐπιρροὰς τοῦ διεθνοῦς δικαίου, αἵτινες δέον νὰ ἐξετασθῶσι σχετικῶς πρὸς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν κατ' αὐτὴν μεγάλων τῆς ἐποχῆς συμφερόντων.

Κατὰ πρῶτον ἡ συνθήκη τῶν Παρισίων (30 Μαρτίου 1856) ἔθεσεν ὡς κανόνα τοῦ διεθνοῦς δικαίου ἀπαράβατον τὴν ἀπεριόριστον ἐλευθερίαν τῆς ποταμοπλοίας τοῦ Δουνάβεως, ἐκτὸς πάσης ἀμέσου ἢ ἐμμέσου παρεμποδίσεως ἐσχημάτισε

δὲ δύο ἐπιτροπὰς, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν προσωρινὴ ἐπονομαζομένη «Εὐρωπαϊκὴ» εἶχε τὴν ἀποστολὴν νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἀναγκαῖα ἔργα πρὸς καθαρισμόν τῶν στομιῶν τοῦ Δουνάβεως, ἀπὸ Ἰσάκτσας, καὶ πρὸς κατάρτισιν τοῦ τμήματος τούτου τοῦ ποταμοῦ καὶ τῶν πλησίον μερῶν τῆς θαλάσσης ὑπὸ τοὺς δυνατοὺς τοῦ πλευστοῦ ὅρους, ἡ δὲ διαρκὴς ἐπιτροπὴ, ἐπονομαζομένη «παρόχθιος», ἔσχε τὴν ἀποστολὴν νὰ ἐπεξεργασθῇ τοὺς κανονισμοὺς τῆς ποταμοπλοίας καὶ τῆς ἀστυνομίας τοῦ ποταμοῦ, νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ποταμίων ἔργων καὶ νὰ ἐπιστατῇ εἰς τὴν πλευστότητα τοῦ κάτω Δουνάβεως μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς «Εὐρωπαϊκῆς ἐπιτροπῆς». Κατὰ τὰ τέλη 1857 πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς εἰρημένης συνθήκης ἐκανονίσθη ἐπίσημως ἡ ποταμοπλοία τοῦ κάτω Δουνάβεως, ἐρρυθμίσθησαν δὲ καὶ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν πλευστότητα αὐτοῦ μέσα.

Τῷ 1866 συνωμολογήθη μετὰ τῶν Δυνάμεων τῶν ὑπογραφασῶν τὴν συνθήκην τῶν Παρισίων εἰδικὴ περὶ ποταμοπλοίας τῶν στομιῶν τοῦ Δουνάβεως σύμβασις, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐβεβαιώθησαν μὲν αἱ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπενεχθεῖσαι σπουδαῖαι βελτιώσεις ἐν τῇ ποταμοπλοίᾳ ταύτῃ, ἐκανονίσθησαν δὲ τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῶν κατ' αὐτὴν ἐνδιαφερομένων ἀναλόγως τῆς νέας ἐν τῷ κάτω Δουνάβει τάξεως τῶν πραγμάτων, ἀπὸ τῆς διοικητικῆς τοῦ θέματος ἐννοίας μέχρι τῶν ποταμοπλοϊκῶν τελῶν κλπ.

Ὅτε τῷ 1878 ἐπῆλθε τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου, ἡ ὑπ' αὐτοῦ συνομολογηθεῖσα συνθήκη περιέλαβε πολλὰς διατάξεις σχετικῶς πρὸς τὸν μέσον λεγόμενον Δούναβιν, περὶ οὗ ἡ συνθήκη τῶν Παρισίων δὲν ἐμερίμνησεν, ἀπὸ Ἰσάκτσας δηλαδὴ μέχρι τῶν ὀρίων τῆς Αὐστροουγγαρίας, εἰσήγαγε τὴν Ρωμουνίαν εἰς τὸν κύκλον τῶν ὑπογραφασῶν τὴν συνθήκην τῶν Παρισίων Δυνάμεων διὰ τὰ μέχρι Γαλαζίου θέματα, καὶ ἐθέσπισεν ὅτι οἱ κανονισμοὶ τῆς ποταμοπλοίας, τῆς ἀστυνομίας τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως ἀπὸ τῶν Σιδηρῶν Πυλῶν μέχρι Γαλαζίου, θέλουσι ρυθμισθῆ ὑπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐπιτροπῆς

συντρεχόντων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν παροχθίων ἐπικρατειῶν, διὰ πάσης ἀρμονίας πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἢ ἐσομένους κανονισμοὺς διὰ τὸ κάτωθεν τοῦ Γαλαζίου τμήμα τοῦ Δουνάβεως.

Οὕτως ἔχουσι τὰ μέχρι τοῦδε κείμενα τοῦ διεθνοῦς δικαίου ἐπὶ τῆς ποταμοπλοίας τοῦ Δουνάβεως. Ἐνῶ δὲ ἐδαπανήθησαν ἀπὸ τοῦ 1857 κολοσσαῖα ποσὰ ὑπὲρ τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ κάτω μέρους τοῦ ποταμοῦ τούτου, ἐν τούτοις δὲν φαίνονται τὰ ἀποτελέσματα ἀνάλογα καὶ ἡ αὐξήσις τῆς ποταμοπλοίας τοῦ Δουνάβεως κατὰ τὴν τελευταίαν ἐνδεκαετίαν δὲν εἶναι ἐπαρκῆς. Τοιουτοτρόπως ἀπὸ 2,501 πλοίων (593,788 τόνων) τῷ 1870, κατέβη αὕτη εἰς 2,224 πλ. (546,510 τ.) τῷ 1871, εἰς 2,212 πλ. (497,648 τ.) τῷ 1872, εἰς 1,869 πλ. (532,696 τ.) τῷ 1873, εἰς 1,692 πλ. (514,519 τ.) τῷ 1874, εἰς 1,714 πλ. (521,735 τ.) τῷ 1875, ἵνα ἀναβῇ μὲν εἰς 1,943 πλ. (748,363 τ.) τῷ 1876, ἀλλ' ὅπως καταβῇ πλειότερον τῷ 1877 εἰς 462 πλ. (184,417 τ.) καὶ ἀνέβῃ μὲν τῷ 1878 εἰς 1,862 πλ. (700,163 τ.) καὶ τῷ 1879 εἰς 2,262 πλ. (797,544 τ.), κατέβη ὅμως πάλιν τῷ 1880 εἰς 1,813 πλ. (658,063 τ.)

Ἡ ἐπιτήρησις τῆς ἐκτελέσεως τῶν κανονισμῶν τῆς ποταμοπλοίας τοῦ Δουνάβεως ἀνήκει εἰς ὄλας τὰς ἐξασφαλισάσας αὐτὴν ἐπικρατείας. Ἀλλὰ τοιαύτη ὁμοσπονδιακὴ ἐνέργεια δὲν ἐκρίθη, ὡς φαίνεται, ὑπὸ τινῶν πλειότερον καὶ δὴ ἐπὶ ἀπωτέροις λόγοις βαθύτερον ἐνδιαφερομένων ἐπαρκῆς. Ἀπορίας δὲ ἄξιον εἶναι πῶς εὐρέθη ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτὸς κατὰ τὸ τέλος 1879 ὡς εισηγητῆς τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην προτάσεως. Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Αὐστροουγγαρία ἀμέσως ἠσπάσθησαν τὴν Γαλλικὴν πρότασιν καὶ διωρίσθη τριμελὴς ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἐξ αὐτῶν καὶ τῆς Ἰταλίας, τὸ σχέδιον τῆς ὁποίας ὑπεβλήθη κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1880 εἰς τὴν «Εὐρωπαϊκὴν ἐπιτροπὴν» καὶ συνίσταται εἰς τὸν σχηματισμὸν «μικτῆς ἐπιτροπῆς», ἐδρευούσης ἐν Ρουχτσουκίῳ καὶ συγκροτουμένης ἐκ τεσσάρων μελῶν ἀντιπροσώπων τῆς Αὐστροουγγαρίας, τῆς

Ρωμανίας, τῆς Σερβίας καὶ τῆς Βουλγαρίας ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ τῆς Αὐστροουγγαρίας, ἔχοντος ἐν ἰσοψηφίᾳ τὴν ὑπερισχύουσαν ψῆφον καὶ ἐπομένως τὴν μερίδα τοῦ λέοντος.

Ἡ ἐξουσία τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης πρόκειται νὰ περιλάβῃ πάντα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν ποταμοπλοίαν τοῦ Δουνάβεως, κανονισμοὺς, τεχνικὰ ἔργα, ἀστυνομίαν τοῦ ποταμοῦ καὶ τῶν λιμένων, κλπ. Ἰδιαιτέραν ἀξίαν ἔχουσιν αἱ ἀμέσως ἀναφεῖσαι ἔριδες μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων Δυνάμεων, σχετικῶς πρὸς τὸ μέγεθος τοιοῦτου δικαιώματος, τὸ ὁποῖον ἢ ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιδιωκομένη προεδρεία τῆς Αὐστρίας καθιστᾷ ὅσον ἐνδέχεται ὑποπτον. Ἀσφαλέστερος τρόπος εἰς ἐκμηδένισιν τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς» καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς κεκανονισμένων δὲν ἠδύνατο ἐν τῷ πνεύματι τῆς Αὐστριακῆς διπλωματίας νὰ εὑρεθῇ. Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι τὸ καταρτισθὲν σχεδίων οὐδὲν ἀναφέρει περὶ ἐλευθέρου ποταμοπλοίας τοῦ Δουνάβεως, ἥτις ἔδει νὰ ἀναγραφῇ ἐν αὐτῷ οὐ μόνον μέχρι τῶν ὄριων τῆς Αὐστροουγγαρίας κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε συνθήκας, ἀλλὰ κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν συνθηκῶν τούτων καὶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς Αὐστροουγγαρίας. Πάντοτε τὰ δύο μέτρα εἶναι ὀλιγοῦσα εἰς τὴν δικαιοσύνην τῶν ἐθνῶν. Καὶ ἂν ὑπάρχωσι φραγμοὶ εἰς τὴν ποταμοπλοίαν τοῦ Δουνάβεως, κάτω αὐτοὶ οἱ φραγμοὶ, ἔστω καὶ ἂν δικέφαλος αἰετὸς τοὺς φυλάττῃ.

Δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἐνομιζόμεν, ὅτι καὶ ὑπὸ ἄλλην ἐποψιν ἔδει τὸ περὶ τῆς ποταμοπλοίας τοῦ Δουνάβεως ἐκρεμῆς ζήτημα νὰ μελετηθῇ. Ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ὑπέγραψεν ἐπικρατεία τις τὴν συνθήκην τῶν Παρισίων ἢ τοῦ Βερολίνου, δὲν σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀκουσθῇ προκειμένου περὶ τῶν χρησιμωτέρων ὄρων τόσοσ μεγάλης διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁδοῦ, ὅσον ὁ Δούναβις. Ὅλαι αἱ ναυτικαὶ δυνάμεις ἔπρεπε νὰ μετᾶσχῶσι τῶν συζητήσεων, ἐξαιρέτως δὲ ἐκεῖναι αἵτινες διαπρέπουσιν ἐν τῇ ναυτικῇ κινήσει αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα λέγομεν ὑποθέτοντες, ὅτι κατὰ τὸ νεώτερον δίκαιον τῶν ἐθνῶν ὁ Δούναβις ἀνήκει εἰς τὴν ὀλομέλειαν αὐτῶν. Εἶναι δὲ ἀντίφασις νὰ κανονίζωνται τὰ κατὰ τὴν ποταμοπλοίαν αὐτοῦ ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ τῆς ψήφου ἐκείνων, οἵτινες τὴν ἐνεργοῦσι. Θέμα περισπούδαστον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἢ Ἕλλάς ἔχει σπουδαιότερον μέρος, ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως κινουμένης ἰδέας τῶν πλοίων τῆς, τῶν ναυτῶν τῆς καὶ τῶν ἐμπόρων τῆς.